

ВІСНИК ЖЕСЕРХЛД

-VISNYK
 Свобода народам!
 Свобода людині!

Спілено - політичний місячник

ЗМІСТ

Резолюції і постанови XV З'їзду ООЧСУ	1
С. Корнич — Переговори не дають вислідів	4
20-ліття Ліги Визволення України	7
Д. Чайковський — „Рік Півня — Xi”	8
Іван Левадний — Північні вандали	12
Володимир Гаврилюк — Сусідам	14
Ром. — 1000-ліття княгині Ольги	15
М. Чировський — Ріст людства і його проблеми	16
Леонід Полтава — Загублений портрет	20
Ю. Тис-Крохмалюк — Небезпека з півдня?	21
Степан Женецький — Загроза мішаних подруж	23
Петро Кізко — А де ж мова про мову?	27
П. К. — Українська жінка в колгоспному ярмі	27
А. Аббасів — Кобзарі Полтавщини	28
Ярослав Гриневич — Транвестицизм — чи патріотизм?	30
Судові процеси в Станиславові	32
Хроніка	33
Події велики і маленькі	34

ОРГАНІЗАЦІЯ
 ОБОРОНИ
 ЧОТИРЬОХ
 СВОБІД
 УКРАЇНИ

У ВИДАВНИЦТВІ ООЧСУ МОЖНА НАБУТИ СЛІДУЮЧІ КНИЖКИ:

Е. Маланюк: Illustrissimus Dominus Mazepa — тло і постаті, стор. 32	0.50	Л. Полтава: 1709 (роман), стор. 224, ціна: т. о. 2.50 м. о. 2.00	
Е. Маланюк: Малоросійство, стор. 36	0.50	Я. Стецько: 30-те Червня 1941 р., стор. 463, ціна: т. о. 7.00, м. о. 6.00	
Е. Маланюк: До проблеми большевизму, стор. 82	1.00	М. Сосновський: Україна на міжнародній арені 1945-1965, стор. 272	3.50
Е. Маланюк: Нариси з історії нашої культури, сторр. 80	0.50	Ф. Б. Корчмарик: Духові впливи Києва на Москов- щину в добу Гетьманської України, стор. 245	4.00
Е. Маланюк: Остання весна (поезії), стор. 104	1.50	* Коссак-Охримович-Тураш: стор 190, ціна: т. о. 4.00, м. о. 3.00	
Е. Маланюк: Серпень (поезії), стор. 72	2.00	О. Дяків-Горновий: Ідея і чин, стор. 408, т. о. 5.00	
* Історія Русів, стор. 346	3.00	П. Савчук: Гетьман Мазепа	2.00
Д. Донцов: Підстави нашої політики, стор. 210	2.75	П. Савчук: Ідея і любов (драма на 3 дії)	0.50
Д. Донцов: Правда прадідів великих, стор. 95	1.00	П. Савчук: Чотирьох з мільйонів (трагедія на 5 дій)	1.00
Д. Донцов: Хрестом і мечем, стор. 319, ціна: т. о. 5.00, м. о.	4.00	П. Савчук: Облога замку (мелодрама на 5 дій)	1.00
О. Оглоблин: Гетьман Іван Мазепа та його доба, стор. 410	6.00	О. Бабій: Повстанці (поема), стор. 180	2.00
О. Оглоблин: Думки про Хмельниччину	1.00	О. Запорожець: В одвічній боротьбі, стор. 370	2.00
О. Оглоблин: Українсько-московська угода, сторі- нок 100	0.50	Вадим Лесич: Кам'яні луни	1.50
О. Оглоблин: Хмельниччина і українська держав- ність, стор. 24	0.25	Р. Володимир: Палкі сердя (поезії), стор. 215	2.50
О. Оглоблин: Думки про сучасну українську істо- ріографію, стор 87	1.50	Зореслав: З ранніх весен (поезії), стор. 112	2.00
А. Княжинський: На дні СССР, стор. 232	2.75	„ЗА ВОЛЮ УКРАЇНИ” — історичний збірник УСС, 1914-1964, стор. 608, т. о. 12.00	
У. Самчук: Чого не гойт вогонь (роман) сторі- нок 288	3.75	В. Гаврилюк: Тінь і мандрівник (поезії), стор. 105	2.00
Ф. Одрач: Щебетун (повість), стор. 294	2.50	М. Кущір: Край і еміграція, стор. 47	0.75
Т. Ерем: Советський акваріюм, стор. 142	0.50	М. Острoverха: На закруті, стор. 142	2.00
Л. Старицька-Черняхівська: Іван Мазепа, сторі- нок 154	1.25	М. Острoverха: Великий Василіянин, стор. 48	0.50
Л. Старицька-Черняхівська: Останній сніп, сторі- нок 44	0.50	М. Острoverха: Гомін здалека, стор. 127	1.50
М. Щербак: Багаття (лірика), стор. 64	0.75	М. Острoverха: Бліски і темряви (спогад), стор. 208	2.00
М. Щербак: Шлях у вічність, стор. 29	0.25	М. Острoverха: Чорнокнижник із Зубрівки, стор. 32	0.50
В. Гришко: Панславізм в советській історіографії і політиці, стор 37	0.25	М. Острoverха: Грозна калини, стор. 132	2.00
Б. Кравців: Людина і вояк (сл. п. Р. Шухевича- Чупринки), стор. 31	0.25	М. Острoverха: Без докору (міркування на мис- тецькі теми), стор. 154,	1.50
РІЧНИКИ ВІСНИКА (тверда оправа)	8.00	М. Чубатий: Княжа Русь-Україна та виникнення трьох східнослов'янських націй	2.50
Е. Ляхович: Перевірка наших позицій, стор. 15	0.25	Хосе Орtega - i - Гассет: Бунт мас	2.00
Е. Ляхович: Форма і зміст українських змагань	2.50		
В. Січинський: Крим (історичний нарис), стор. 31	0.25		
П. Мірчук: З моого духа печаттю (25-ліття ОУН), стор. 30	0.50		
П. Мірчук: Відродження української ідеї, стор. 63	1.00		
П. Мірчук: Під покров Богородиці (свято УПА), стор. 32	0.25		
П. Мірчук: Українська визвольна справа і україн- ська еміграція	1.00		
П. Мірчук: Українська Повстанська Армія — 1942- 1952, стор. 319	2.00		
П. Мірчук: Українська Державність 1917-1920, стор. 400	5.00		
С. Збаразький: Крути, стор. 104	1.00		
Г. Косинка: Фавст з Поділля, стор. 95	1.00		

АНГЛОМОВНІ ВИДАЙНЯ

Le Vasseur De Beauplan: A Description of Ukraine	3.00
N. Chirovsky: Old Ukraine, 480 pp.	7.00
N. Chirovsky: The Economic Factor in the Growth of Russia, 178 pp.	3.75
N. Chirovsky: The Ukrainian Economy, 93 pp.	1.50
N. Chirovsky: An Introduction to Russian History, 280 pp.	4.50
L. E. Dobriansky: The Vulnerable Russians, 454 pp.	6.00
I. Mirchuk: Ukraine and its People, 280 pp.	3.00
O. Honcharuk: If war Comes Tomorrow, 63 pp.	1.00
W. Dushnyck: The Ukrainian-Rite Catholic Church at the Ecumenical Council (1962-1965), 191 pp.	3.00

Замовлення висилати на адресу:

VISNYK
P. O. Box 304, Cooper Station
New York, N. Y. 10003

ОРГАНІЗУЙТЕ ПЕРЕДПЛАТУ „ВІСНИКА”! ВИРІВНЮЙТЕ ЗАДОВЖЕННЯ!

ВІСНИК

РЕЗОЛЮЦІЇ, СТВЕРДЖЕННЯ І ПОСТАНОВИ ХV З'ЇЗДУ ОРГАНІЗАЦІЇ ОБОРОНИ ЧОТИРЬОХ СВОБІД УКРАЇНИ,

що відбувся в Нью Йорку в днях 15 і 16 лютого 1969 року

(Закінчення)

Проблеми культури

1. З'їзд ООЧСУ, розглядаючи ситуацію на українському національно-культурному фронті, що творить сучасний етап боротьби проти московського імперіалізму, стверджує особливу важливість цього фронту, бо:

а) культура в своєму історичному розвитку закріплює в народі усвідомлення його окремішності та духової суверенності й організує його почуття. Культура визначає неповторні шляхи не лише духового життя народу, але разом з тим його політично-історичні шляхи;

б) культура й духове життя — це підстави сили нації. Культура народу віддзеркалює його духову самобутність, характер. Вона є процесом, що формує національний світогляд, ідеї та почуття кожного покоління нації на шляху його історичного буття;

в) підметність творення культурних цінностей, суб'єктивні творчі вияви, самобутність форм культури, а з тим плекання національного світогляду належать до першоджерельних елементів життя народу.

2. З'їзд стверджує, що Москва свідома того, що по неволити й знищити українську націю вона зможе тільки тоді, коли їй вдастися знищити українську культуру. Отже, побіч фізичного поневолення, Росія беззглядно винищує всі питоменості, прояви і пам'ятники української культури. В цьому сенсі ми є свідками боротьби двох культур: української проти московської.

3. З'їзд стверджує, що в боротьбі, яка відбувається на культурному відтинку, з одного боку московські шовіністи намагаються загальмувати всіми доступними їм, найбрутальнішими, злочинними і неморальними засобами український культурний процес шляхом нищення діячів культури, культурних вартостей і пам'яток, підтримувані у своєму намаганні широкозакреносною акцією мовної, національної, культурної і духової асиміляції; з другого боку — українські культурні діячі, не маючи достатніх умов, щоб зберігати вже здобуті в минулому цінності власної культури і забезпечити природну тягливість культурного розвитку, намагаються принаймні невтралізувати руїнницький наступ окупанта на процеси розвитку української культури.

4. З'їзд з радістю і гордістю підкреслює, що, не зва-

жаючи на важкі переслідування, — культурна творчість в Україні є інтенсивна і цінна. А тому З'їзд з глибоким признанням і подивом відмічує поставу тих наших діячів культури, які з усією рішучістю відкидають шаблони соцреалізму і, шукаючи власних творчих шляхів, протиставляться московській політиці культурного геноциду та русифікації.

5. З'їзд стоїть на становищі, що у противагу до намагань Москви насильно ліквідувати самобутність та автентичність української культури, до намагань звести існування українства як окремої культуротворчої сили до мінімуму, а тим самим повністю інтегрувати його інтересам і вимогам панівної московської культури завойовництва, імперіалізму і колоніалізму, як рівнож для підсилення національно-самостійницької боротьби, яка ведеться в Україні теж на культурному фронті, — всі українські самостійницькі сили за кордоном повинні всебічно скріпити фронт оборони української національної культури.

6. З'їзд стоїть на становищі, що з уваги на важкі умови літературно-мистецької і наукової творчості в Україні — виникає конечність посиленої творчості українських діячів культури і науки поза межами України, в країнах вільного світу, які повинні в умовах свободи вирівнювати втрати і шкоди, завдані нашій культурі і науці окупантам.

7. З'їзд стоїть на становищі, що завданням культурно-творчих сил українців на еміграції є зберігати природну й органічну лінію розвитку української культури, щоб на базі збереження її вартостей плекати і розвивати духовий клімат для національного світогляду, що наснажує ідейно й політично-програмово український народ із боротьбою за самостійність.

8. З'їзд обстоює погляд, що творчість мистця та вченого спирається не лише на свободу творчості, але й на відповідальність за її ролю та позитивний вплив на зглиблення моральних засад національної спільноти, відповідальність за організацію її національного почуття, за розвиток національної думки, що скріплює національні духові сили народу, його культуру.

9. З'їзд з тривогою стверджує наявність нездорових моральних проявів серед українського суспільства на еміграції — проявів нігілізму, проявів шкідливих для

моралі, традицій і національного світогляду, бо вони є безпосередніми союзниками московських „нових традицій”, що знеосіблюють культурно суспільство, ослаблюють його духову, чинять його нездібним до боротьби за визволення і державність. З'їзд уважає, що одним із завдань вільних діячів культури в діаспорі є поборювати ті нездорові прояви всіми засобами, особливо засобами критики.

10. З'їзд із вдоволенням стверджує, що Асоціація Діячів Української Культури, члени якої, об'єднані ідеалами української духової самостійності та боротьбою за державність, поклали своїм завданням інспірувати та мобілізувати український культурний світ на еміграції до тих завдань, які стоять перед кожною нацією, що бажає жити, розвиватися і творити духові цінності для повного самовиявлення — успішно поборола труднощі, звязані з побудовою організаційної структури і сітки та є готова до розгорнення жвавішої праці.

11. З'їзд ООЧСУ закликає всі українські організації й установи, все українське патріотичне громадянство на чужині, а особливо членство формаций Українського Визвольного Фронту підтримати намагання Асоціації Діячів Української Культури, а зокрема подавати постійну моральну і матеріальну допомогу діячам української культури, вільної науки, літератури і мистецтва, щоб посилити та скріпити їхню творчість, а тим самим посилити боротьбу з наступом Москви на наші культурні позиції.

Проблеми школи й виховання

1. З'їзд стверджує, що зasadничим завданням у вихованні наших дітей і молоді є збереження її українського обличчя. Це є завдання, щоб нормальний процес усихання еміграції відвернути розумом і волею, щоб його якнайдовше загальмувати. Власну денационалізацію чи денационалізацію дітей мусимо вважати звичайною дезерцією.

2. Базою для здійснення цього завдання — зберегти українське обличчя є українські народні, середні і високі школи, чи пак курси українознавства нижчого, середнього і високого рівня, бо це один із головних засобів формування української душі молоді.

3. З'їзд стверджує, що ці школи з різних причин здебільша не виконують свого завдання або виконують його недостатньо. Їх формальне існування тільки

"VISNYK" — "THE HERALD"

Published by Organization for Defense of Four Freedoms for Ukraine, Inc.

Monthly except July and August when bimonthly.
Second class postage paid at General Post Office,

New York, N. Y.

Board of Editors

Address: P. O. Box 304, Cooper Station,
New York, N. Y. 10003

присипляє чуйність громадянства, а в деяких випадках за українською вивіскою іде по суті денационалізаційний процес.

4. З'їзд стойте на становищі, що загрозлива для нашої національної спільноти ситуація не дозволяє нам далі допускати існування такого стану речей, а тому накладає на новообрану Головну Управу ООЧСУ обов'язок зібрати матеріали, що ілюструють фактичний стан шкіл українознавства, і вживати заходів у компетентних чинників у напрямі оздоровлення відносин і поліпшення справи.

5. З'їзд стойте на становищі, що найважливішим чинником у національному вихованні є виховна праця родини, а тому зобов'язує новообрану Головну Управу ООЧСУ, щоб вона у своїй праці на культурно-освітньому відтинку особливо наголосила допомогу родині в українському національному вихованні дітей, допомогу, яка йшла б у напрямі поширення і поглиблення розуміння ваги національного виховання та його засобів.

6. Великим недоліком українського шкільництва є те, що воно охоплює тільки дітей і середньошкільну молодь, але не охоплює високошкільної молоді. Маючи це на увазі, З'їзд закликає членство ОOЧСУ, щоб воно змагало до усунення цього недоліку і матеріальною та моральною підтримкою сприяло організації курсів українознавства на університетському рівні.

7. Доціннюючи вагу і роль науки у візвольній боротьбі українського народу за власну державу, XV З'їзд ОOЧСУ вітає успішні заходи Фонду Катедри Українознавства — ФКУ, підтримує його важливу працю і закликає Відділи ОOЧСУ ставати фундаторами катедри українознавства, щоб у 40-річчя ОУН Фонд Катедри Українознавства міг закінчити перший, найголовніший етап своєї праці.

8. З'їзд стверджує, що українська культура, яка виросла на ґрунті західної цивілізації, є наскрізь гуманістичною культурою. І саме тому окупаційний режим в Україні докраю звужує в школах гуманістичні дисципліни і впоює в молодь переконання, що тільки математично-природничі та перейняті матеріалістичною ідеологією суспільні науки є науками у власному цього слова значенні. З'їзд стверджує, що також і на Заході можна завважити тенденцію наголошувати вагу технічних студій, якщо йде про вибір шляху студій молоді. Щораз більше одиниць з сучасного українського дозріваючого покоління вибирають цей напрям, а тому З'їзд закликає українські студентські організації, особливо ТУСМ, і національно свідомих батьків, щоб вони унапрямлювали університетські студії української молоді під кутом вимог і завдань української державності.

9. XV З'їзд ОOЧСУ, провівши аналізу виховної проблеми, бачить генеральну лінію української виховної справи: а) в змаганні до героїки життя і самопосвята в протиставленні до вигід і гедонізму сучасного життя; б) у бажанні великого і величного, в протиставленні до культу малої людини; в) у наголошенні

ідей нації і служення їй у протиставленні до егоїстичного й особистого.

Проблеми молоді

1. З'їзд ООЧСУ, розглядаючи проблему молоді у вільному світі, а особливо в ЗСА, — відмічає особливу актуальність боротьби за духовно-національне збереження української молоді у важких еміграційних умовах і за посилення національного виховання молодечих кадрів, що мають прийти на зміну старшій генерації.

2. З'їзд стверджує, що характеристичними ознаками сучасного стану серед значної частини загалу молоді т. зв. вільного світу є, з одного боку, гін до науки і високої освіти, як засобу досягнення матеріальних вигід і заможного життя, а з другого боку — сприймання того життя під кутом розваг та ідеальної безпринциповості.

3. З'їзд стверджує, що навіть найкрацій частині української молоді, яка емоціонально пов'язується з українською суспільністю, недостас сили волі, щоб ці емоції підбудувати інтелектуально і скріпити пізнанням свого національного призначення.

4. Національне виховання української молоді на еміграції натрапляє на великі перешкоди внаслідок відсутності належного морально-релігійного виховання в школі й уважливішого національного домашнього виховання в родині, внаслідок матеріялістично-ліберального виховання більшості чужих шкіл, некритичного сприймання аморальних фільмів, радіопередач і телевізійних програм, деморалізуючої літератури і бездушного способу життя оточуючого світу.

5. З'їзд стверджує, що дія наших Церков, громадських установ, рідного шкільництва та молодечих організацій тільки частково зупинила денационалізуючо-роздавливий процес серед нашої молоді.

6. Пропагандивна дія московського окупанта України і безkritичне сприймання частиною інтелектуальної української молоді на еміграції чужих джерел про суть московського комунізму, при недостатньому ідеологічному формуванні її збоку українського, становить небезпеку для частини тієї молоді — зійти на манівці новітнього советофільства.

7. Українська молодь, в цілості вихована чужою школою, байдужіє до українських справ, зокрема через те, що їх змальовується у традиційних плачливих

ОБСТОЮВАТИ СТАНОВИЩЕ, ЩО ТВОРЧІСТЬ МИСТЦЯ І ВЧЕНОГО СПИРАЄТЬСЯ НЕ ЛІШЕ НА СВОБОДІ ТВОРЧОСТИ, А ТАКОЖ І НА ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ЗА ЇЇ РОЛЮ І ПОЗИТИВНИЙ ВПЛИВ НА ПОГЛИБЛЕННЯ МОРАЛЬНИХ ЗАСАД НАЦІОНАЛЬНОЇ СПІЛЬНОТИ, ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ЗА ФОРМУВАННЯ ЇЇ НАЦІОНАЛЬНОГО ПОЧУТТЯ, ЗА РОЗВИТОК НАЦІОНАЛЬНОЇ ДУМКИ, ЩО СКРІПЛЮЄ НАЦІОНАЛЬНІ ДУХОВІ СИЛИ НАРОДУ, ЙОГО КУЛЬТУРУ.

З постанов IV Великого Збору ОУН

тирадах. Молодь уважає, що це для неї далекі, загумінкові, давно прогомонілі й нудні справи. Від цих справ не можуть загорітись серця, спрагнені найбільш сучасних надінень. Образ української справи в її вчорацій формі не може зворушити молоді. Але прагнення людини, яка починає жити, може наситити, а уяву й думку може і мусить окрилити візія боротьби ідей, яка охоплює увесь світ, боротьби, авантурізму якої є Україна. В цьому аспекті виринає дуже поважна роль української молоді, яку вона може відіграти в пропагуванні ідеально-політичної боротьби з московським большевизмом, імперіалізмом і комунізмом в американських університетах, підприємствах і взагалі в чужому оточенні, всюди там, де діє московсько-комуністична пропаганда.

8. Досвід з дій наших молодечих організацій, особливо СУМ-у, показує, що існують перспективи захищати нашу молодь від деструктивних впливів оточення та зберегти її при українстві, якщо змобілізуємо всі виховні сили і матеріяльні засоби на цей загрозливий для національної субстанції відтинок.

9. З'їзд відмічає з признанням видатну працю Спілки Української Молоді Америки в справі збереження національного обличчя еміграційної молоді.

10. З'їзд закликає батьків, членів ООЧСУ, щоб вони обов'язково включали своїх дітей в ряди СУМА і свою матеріяльно підтримкою та передплатою сумівських видань дали для СУМА змогу якнайширше розгорнути її виховну працю.

11. На відтинку студіюючої молоді XV З'їзду ООЧСУ пекучими завданнями вважає: а) матеріяльне забезпечення та організування українського студентства в лавах ТУСМ-у, чи пак інших існуючих національних студентських організацій; б) унапрямлювання його студій під кутом вимог і завдань української державності; в) включення студіюючої молоді до активної праці в суспільно-політичному житті еміграції.

В ОБОРОНІ УКРАЇНСЬКИХ ЦЕРКОВІВ

Президія Секретаріату СКВУ видала Декларацію про нову хвилю релігійних переслідувань в Україні, нав'язуючи її до 20-річчя Загальної Декларації Прав Людини, яку представники СССР та УССР схвалили своїми підписами.

У Декларації говориться, що Москва, не зважаючи на офіційне визнання Загальної Декларації Прав Людини, „продовжує безоглядне переслідування всіх, хто залишився вірним своїй релігії й Церкві”, і „намагається використати церковні організації та релігійні почування своїх громадян для власних політичних цілей, діючи пляново по лінії деморалізації й без посередньої корупції церковних інституцій”.

Секретаріат СКВУ звертається з закликом до вільного світу засудити жорстокі методи боротьби з Церквами, які уряд СССР застосовує, будучи членом Об'єднаних Націй.

ОГЛЯД СВІТОВИХ ПОДІЙ

ПЕРЕГОВОРИ НЕ ДАЮТЬ ВИСЛІДІВ

З початком квітня події в ЗСА і в значній частині західного світу проходили під враженням смерти Двайта Айзенгавера. Перед мільйонами глядачів телевізії перейшла візія геройчної доби — „Хрестового походу в Європі” — учасником і творцем якого був Д. Айзенгавер.

Президент Р. Ніксон у своїй заяві після смерті Айзенгавера стверджив: „Він залишив нам наслідки великого духа, який ніколи не загине”.

В той час в американській історії ніби стався перехід до зasad, встановлених за президентури Д. Айзенгавера. Влада перейшла до рук його колишнього віцепрезидента, відданого послідовники його ідей.

Закордонна політика ЗСА

У своїй виборчій програмі Р. Ніксон заявляв, що на початку постарається використати всі засоби для мирного полагодження існуючих конфліктів шляхом переговорів з Москвою. Цю його заяву в той час уважалося за певну поступку для тих виборців, які, незалежно від фактів, вірили, що з Москвою можна договоритись. Тим часом збройні сутички на кордонах Москви з Китаєм у березні ц. р. занепокоїли Москву, і вона сама виявила ініціативу в нав'язанні секретних переговорів у справі допомоги її проти Китаю збоку ЗСА, Британії і Японії. Неофіційні розмови з Москвою доходять до того, що розробляється пляни „оборони Європи” шляхом співпраці НАТО і Варшавського пакту. Все це виглядає на грандіозну провокацію. Але, здається, на Заході і в ЗСА зрозуміли московську тактику.

Щоденні події остерігають Захід від будь-якого довір'я до Москви. І так, передусім, сам інцидент на острові Чепао-Даманський не досить висвітлений і не є ніякою підставою для спільніх оборонних чи дипломатичних плянів. Далі, Москва не дала будь-якого натяку на можливість злагодження стосунків. Війна у В'єтнамі приирає на силі. Мирна конференція в Парижі не дає ніяких надій на успішні висліди. На Близькому Сході щоденні прикордонні зу-

дари перетворюються в суцільну війну. В Чехо-Словаччині Москва домоглася усунення Дубчека. На його місце впроваджено Густава Гусака, а до президії ЦК КПЧ введено найбільших московофілів — Василя Біляка і Любомира Стригала.

Про непримирливе відношення комуністичного бльоку до нового Уряду ЗСА свідчить зістрілення над невтіральними водами біля Північної Кореї 15 квітня американського розвідчого літака, при чому згинули 31 член його залиги. Напевно цей акт вчинено за згодою або й на доручення Москви. Тим більше перфідно виглядає політика большевиків, які взяли участь у пошукуванні збитого літака. Це дало привід деяким американським коментаторам вибілювати Москву і запевняти про її непричетність до того піратського акту.

„Дейлі Ньюз” пише з цього приводу: „Найважливішою річчю є, щоб ЗСА почали врешті віддавати удари, які завдають їм вороги, і зі свого боку бити їх негайно і міцно”.

Громадянство ЗСА з довір’ям ставиться до закордонної політики нового Уряду, здаючи собі справу з того, що не всі пляни можуть бути проголошувані. Йдеться про те, що всякі переговори поміж ворожими сторонами мають бути сперті на базах сили і можливостей. Москва, поза неофіційними переговорами, під цю пору, очевидно, не бачить потреби йти на будь-які поступки і компроміси. Вона веде агресію і — перемагає. Займає важливі стратегічні пункти і диспонує новочасним узброєнням. Вона веде також успішну інфільтрацію і використовує політичні антагонізми. Західній світ знаходиться в дефензиві. Він не має інших цілей, крім оборони від Сходу, але й оборонна реакція його пасивна. Тож перед Урядом презид. Р. Ніксона стоїть завдання — зорганізувати Захід до оборони. Для цього потрібний час. Започатковану в березні подорожжю до Європи акцію президента Ніксон довершував в часі приїзду на похорон Д. Айзенгавера до Вашингтону численних чоловічих представників західніх держав.

10 квітня, у 20 річницю існування Північно-Атлантичського Оборонного Союзу — НАТО,

зібралися 15 міністрів закордонних справ на конференції у Вашингтоні. Президент Ніксон, вітаючи присутніх, заявив, що ЗСА залишаються вірними прийнятим на себе зобов'язанням, і що „безпека Америки залежить від безпеки Європи”. Далі президент, нав'язуючи до проектів Москви про скликання паневропейської конференції, сказав: „треба виразно ствердити, хто і що загрожує Європі і які ті причини, щоб їх зліквідувати”. Французький міністер Дебре, німецький Віллі Брандт, американський державний секретар Вілліям Роджерс з недовір'ям поставились до московської пропозиції скликати спільну конференцію в справі безпеки Європи.

„Ю. С. Нью енд Ворлд Ріпорт” подав звіт сил НАТО за останні 20 років: число дивізій зросло з 12 (200 тисяч вояків) до 64 (875 тисяч вояків), літаків — з 400 до 3.750, боєвих кораблів — з 300-400 до 500, нуклеарна зброя нараховує 7.000 одиниць.

Ми згадували вище про зістрілення американського розвідчого літака північнокорейськими літаками. Справа опинилася на порядку денного Ради Безпеки ЗСА. По тих нарадах представники американського Уряду заявили, що розвідчі літаки будуть продовжувати свої лети, а для охорони їх стягнено на воді поблизу Кореї фльоту з 23 бойових кораблів. Москва запротестувала проти цього в Державному Департаменті і по якомусь часі ту фльоту відкликало, а розвідчі літаки забезпечено охороною нищильників.

Промовляючи на конференції, присвяченій 21-ій річниці Організації Американських Держав, през. Ніксон заявив, що справи Латинської Америки будуть вирішувані в першу чергу, з „відкритими очима, відкритими вухами, ясною думкою та ширим серцем”. Президент назвав Союз для Поступу великою концепцією, звернув увагу на малий звіт економіки в Південній Америці і заявив, що там треба „нової політики і нової програми”. Губернатор Нельсон Рокефеллер вийде до країн Латинської Америки, щоб на місці перестудіювати проблему.

Студіючи американську закордонну політику, приходимо до висновку, що певно ще довший час вона буде зайнята розбудовою оборонних заходів проти небезпеки, яка грозить їй з комуністичного Сходу. Свідчать про це, зокре-

ма, дискусія над побудовою оборонних противакетних баз. А зростаючу агресію Москви характеризує опанування нею важливих стратегічних теренів на Близькому Сході, в Південній Азії, просування в Європі (Чехо-Словаччина) і щораз більше скріплення її морської флоти на Середземному морі.

Тим часом американський уряд старається сягнути в першу чергу замирення на Близькому Сході і у В'єтнамі.

Ситуація на Близькому Сході

В замиренні на Близькому Сході заінтересована також Москва, бо вона потребує відкриття комунікації через Суезький канал.

3-го квітня репрезентанти чотирьох великих потуг, Ч. Йост — ЗСА, лорд Кародон — Британія, Яков Малік — Москва і Арманд Берерд — Франція розпочали засекреченні наради в справі мирного полагодження конфлікту на Близькому Сході.

Єгипет і Ізраїль заявляють, що не погодяться на жадний „накинений” їм мир. Делегати ЗСА хочуть, щоб в межах Ізраїлю залишилися стратегічно важливі райони, як гора Голян, округа міста Газа, а також Шарм Ель Шайк над Акабською затокою. Москва домагається виведення ізраїльських військ з окупованих теренів і пропонує вислати війська ОН на Синайський півостров. Труднощі спровалює майбутнє Єрусалиму і проблема арабських утікачів.

На зустрічі з президентом Ніксоном юordanський король Гуссейн ставався сягнути підтримку ЗСА для своєї вимоги, щоб Ізраїль звернув Йорданії її східну частину Єрусалиму. Промовляючи 10 квітня в Клубі Крайової Преси, юordanський король заявив, що, на підставі уповноваження єгипетського президента Абдель Нассера, повідомляє, що у випадку замирення Ізраїль матиме право користати з Суезького каналу і Тиранської протоки. Король Гуссейн ствердив, що нестерпна ситуація породила „третю силу” — партизанські арабські загони. На закінчення візити короля видано спільній комунікат про затіснення приязніх

Чергова стаття д-ра М. Кушніра з серії статей „Большевицька філософія” зможе відзначитися в червневому числі.

взаємин між ЗСА і Йорданією.

Переговори великої чвірки продовжуються, і продовжуються в арабських країнах та Ізраїлі терористичні й відплатні акти. Переговори ведуться новими методами — таємно.

Війна у В'єтнамі

У Парижі, як сказано вище, вже довгі місяці тривають переговори в справі замирення у В'єтнамі. Це дуже характеристичний приклад переговорів з комуністами. Пошо ж себе дурити? Ну, але то є політика у вищому сучасному стилі.

На фронтах точиться завзята боротьба з важними обопільними втратами в людях і майні. Останнім часом комуністи почали в щораз ширшому розмірі уживати ракет. Наприкінці місяця американське летунство і артилерія перевели успішне бомбардування ворожих баз на території Камбоджі. Заява президента Південного В'єтнаму про готовість вести засекречені переговори з комуністами все ще залишається без відповіді. Нема також приватних зустрічей між представниками ЗСА і Північного В'єтнаму.

Західна Європа

Під кінець місяця в Західній Європі сталася подія, яка може змінити політичну ситуацію на тому континенті. 27 квітня відбувся у Франції референдум над проектом президента де Голля про зміну деяких точок конституції. Згідно з цим проектом мала б бути проведена децентралізація управління, а Сенат мав би бути зведенний до ролі дорадчої установи в справах культури і економіки. Де Голль заявив, що коли його проект не буде прийнятий, то він зрешеться посту президента. Референдум невеликою більшістю голосів відкинув проект, і де Голль 28 квітня зрезигнував, а функції його пірейняв голова Сенату Аллен Погер. Сподіваються, що головним кандидатом на президента Франції буде Жорж Помпіду, найближчий співробітник де Голля.

Остаточно причина уступлення де Голля неясна. Треба думати, що не було тут політичної помилки. Він у значній мірі осягнув здійснення своїх плянів в Європі, став видатним авторитетом у світі і в переговорах з Ніксоном став на

шлях урегулювання стосунків між Францією і ЗСА. Виглядає так, що де Голль вибрав цей момент за найбільш відповідний для того, щоб уступити, не чекаючи аж його не виберуть. При тім його уступлення дає великі шанси деголістам перебрати владу.

З'їзд Китайської Комуністичної партії

У днях 1 — 24 квітня відбувся в Пейпінгу IX з'їзд Комуністичної партії, в якому взяло участь 1512 делегатів. З'їзд відбувся в бойовому, піднесеному тоні і ухвалив продовження політики, започаткованої „культурною революцією”. В прийнятих резолюціях, між іншим, сказано: „Всі змови і саботажі американських імперіалістів таsovетських ревізіоністів будуть розторщені залізним п'ястуком народної визвольної армії”. В пресі поки що не оголошено нової конституції. До Центрального Комітету партії обрано 170 членів і 109 заступників, передусім Мао Тсе-тунга, його заступника, міністра оборони Ліна Піяо і прем'єра Чу Ен-ляя. Пресові коментатори вважають, що Китай ще не приготований до війни з Москвою.

C. Корніг

ЯК ЗАГИНУВ ВАСИЛЬ МАКУХ

Про самоспалення Василя Макуха, про яке преса вже повідомляла, одержано докладніші відомості.

Трагічна подія сталася 5 листопада 1968 р. в Києві, на Хрестатику біля „Стереокіна”. В. Макух, перед тим, як обілляти себе бензиною й запалити, виголосив коротке слово, в якому сказав, що він недавно повернувся з заслання, де перебував за свою діяльність в ОУН і в УПА. Повернувшись в Україну, Макух побачив жахливу русифікацію й поневолення свого народу. Щоб запротестувати проти цього беззаконня, вирішив спалити себе.

Запаливши себе, В. Макух, крикнув „Хай живе вільна Україна!” і побіг в напрямі до пам'ятника Ленінові. Там його скопили кагебісти, викинули у машину першої допомоги й відвезли до лікарні. Вночі з 5 на 6 листопада 1968 року він помер, залишивши дружину і двох дітей.

ВІЧНОАКТУАЛЬНА ТЕМА

На стародавньому папірусі, що зберігається в одному з турецьких музеїв, написано шість тисяч томів: „Ох, час тепер не той, що колись! Діти більше не слухаються батьків”.

20-ЛІТТЯ ЛІГИ ВІЗВОЛЕННЯ УКРАЇНИ

Ювілейна конференція

З нагоди 20-ліття існування Ліги Візволення України відбулася в Торонто, в Канаді, 26-27 квітня її ХІ Крайова Конференція, а рівночасно сесія Об'єднання Жінок ЛВУ. У Конференції взяли участь 101 делегат і представник із 135 мандатами й голосами, що заступали 64 Відділи.

Звідомлення членів Головної Управи дали широкий образ діяльності цієї провідної організації, яка в житті української громади в Канаді внесла новий багатий зміст, ставши „обличчям до воюючої України, добачивши своє призначення у скріплюванні першого визвольного фронту, яким є Україна” (Декларація ЛВУ з 1949), сперши свої позиції на визвольній боротьбі українського народу в тому переконанні, що ця боротьба — це „єдиний реальний грунт, єдина фактична база, на якій можна єдино й успішно провадити нашу боротьбу”.

Завдяки твердій поставі ЛВУ не вдалося Москві злати самостійницькі позиції української еміграції в Канаді, вманеврувати КУК у підступну гру контактів з московськими висланцями. ЛВУ взяла активну участь у підготові й переведенні Світового Конгресу Вільних Українців, ініціювала та перевела ряд великих політичних акцій, зокрема спільно з організаціями КУК успішну протисоветську маніфестацію в Оттаві, з організаціями УВФ протисоветську акцію на ЕСПО, а разом з АБН — демонстрацію під амбасадою ССРР.

Ліга Візволення України налічує 46 Відділів, а ОЖ ЛВУ — 18, що притаманіться в 13 власних, народних та приватних домах і у церковних домівках. Молоде покоління, виховане і народжене в Канаді, вклопочалося в ряді ЛВУ та ОЖ ЛВУ, і це знайшло свій вияв у складі новообраних керівних органів.

На ювільному бенкеті, в якому взяло участь понад 500 осіб, відчитано численні письмові і усні привіті від українських Ієрархів, канадських урядових чинників, політичних, громадських і молодечих організацій. Слово про ЛВУ в її 20-річчя сказав голова д-р Роман Малащук, а крім того дві промови виголосили В. Солонника — „Перспективи визвольної боротьби в Україні” і В. Вараниця — „Наши завдання, обов'язки і можливості в західному світі”, що після ділової дискусії над ними стали підставою для резолюцій і постанов.

На Конференції представниками Українського Визвольного Фронту в ЗСА були мгр І. Винник — голова Головної Управи ООЧСУ і В. Мазур — голова УНПомочі, які склали привітання на бенкеті.

XI Крайова Конференція ЛВУ відбулася в 50-ліття проголошення соборності України, 40-ліття ОУН, 30-ліття проголошення самостійності Карпатської України, 25-ліття УГВР і 10-ліття смерти Степана Бандери з рук московсько-большевицького агента.

У схвалених на Конференції резолюціях, зокрема, стверджується:

„Мимо посиленого московсько-большевицького терору, русифікації, нищення здобутків і пам'ятників укра-

їнської культури і Церкви, український народ живе і бореться. На традиції революційно-візвольної боротьби і на ідейному ґрунті ОУН-УПА виросло нове покоління, що ставить рішучий опір наступові ворога і всіма доступними йому методами і засобами бореться за волю і державну незалежність України”. Конференція в своїх постановах звернулась до всіх Ієрархів та священства українських Церков, щоб вони в інтересі Церкви і народу зберігали національні і релігійні традиції та обряди, а зокрема зберегли в Церкві живу українську мову. Конференція закликає членство ЛВУ і всю українську громадськість піддержати заходи Української Католицької Церкви до патріаршого завершення під проводом Верховного Архієпископа Кир Йосифа Сліпого.

До центральних керівних органів ЛВУ і ОЖ ЛВУ на рр. 1969-71 вибрано:

Головна Управа ЛВУ: д-р Роман Малащук — голова; інж. В. Безхлібник, д-р М. Сосновський, інж. Яр. Чолій (Монреаль), мгр Ів. Іванчук (Вінніпег), В. Сагаш (Ріджайн), М. Сус (Едмонтон), М. Чуйко (Ванкувер) — заст. голови; члени Головної Управи: інж. М. Барабаш, М. Бартків, П. Башук, С. Безубко, І. Бойко, І. Вараниця, С. Горяч, мгр В. Кліш, С. Кузь, проф. О. Кушнір, В. Макар, О. Матла, В. Окінінок, інж. Ю. Сумик, ред. В. Солонника, д-р Б. Стебельський, мгр Ю. Шимко, пані М. Солонника, пані Н. Вараниця, І. Козак.

Головна Контрольна комісія: інж. М. Кравців, інж. П. Бубела, інж. Леоніда Вертишорох.

Головний Громадський Суд: проф. М. Андрухів, Л. Жила, М. Кошик, д-р М. Остафійчук, І. Паркасевич.

Центральна ОЖ ЛВУ: Марія Солонника — голова, Н. Вараниця, М. Нарожняк (Вінніпег), Я. Бринявецька (Монреаль), Т. Федорів (Едмонтон), Н. Ласківська (Ванкувер) — заступники голови; Н. Башук, Б. Гнатків, С. Білик, О. Заверуха, О. Романишин, Т. Стахів, Н. Андерст, Е. Фенцор, І. Остафійчук — члени.

XI Крайова Конференція ЛВУ з нагоди 20-річчя організації наділила званням почесних членів ЛВУ: д-ра Д. Донцова та сеньйорів українського визвольного руху — інж. М. Кравцева, ред. І. Вараницю, пані Н. Вараницю та інж. Олександру Палінко.

Головна Управа ООЧСУ і редакція „Вісника”, вітаючи братську організацію ЛВУ з її 20-літтям і Організацію Жінок ЛВУ, бажають їм дальших успіхів у праці в користь визволення уярмленої московсько-большевицькими окупантами України.

УКРАЇНА І РОСІЯ, КІЇВ І МОСКВА — ДВА НАЦІОНАЛЬНІ І КУЛЬТУРНІ АНТИПОДИ. ЦЕ ПЕРМАНЕНТНА БОРОТЬБА ДВОХ НАЦІЙ, ДВОХ ПРОТИСТАВНИХ КУЛЬТУР, ВЗАЄМОСУПЕРЕЧНИХ НАЦІОНАЛЬНИХ ТЕНДЕНЦІЙ.

З постанов IV Великого Збору ОУН

МОСКОВСЬКО-КИТАЙСЬКИЙ КОНФЛІКТ

Д. Чайковський

,,РІК ПІВНЯ — ХІ”

II

Цьогорічні лютневі події на Далекому Сході — збройний конфлікт московських і червоно-китайських імперіялістів за шматок землі на ріці Уссурі — острів Чен-пао, чи пак Даманський, мимоволі насувають порівняння з заснулим вулканом, який раптом пробуркався: кілька сильних струсів землі, підземний гуркіт, густі хмари диму і блиск вогню. А за якийсь час — знову тиша.

Але вулкан може знову прокинутися і таки вибухнути. Питання лише, коли і в яких обставинах.

Як згадано у попередній статті, десятирічний, нібто ідеологічний, словесний спір між комуністичною Москвою і комуністичним Китаєм перетворився у лютому на справжній кривавий бій, в якому по обидвох боках впало по кілька-десят трупів. Впарі з гуком зброї лунала люта пропагандивно-словесна битва. Московські й пейпінгські безбожники закидали один одному „поновну агресію на нашу святу територію”; радіостанція в Москві назвала, між іншим, Мао Тсе-тунга „розвбещеним лежнем, тіло якого не звикло до праці”, а Пейпінг відізвався не менш досадно: „Советські зрадники поводяться немов скажені собаки”.

Страх Москви перед Китаєм Мао-Тсе-тунга деякою мірою оправданий. Аджеж теперішній Китай з його масами відповідно витренуваного і здисциплінованого населення, „очищено-го” в роки „культурної революції”, має більше змоги претендувати на роль керівника у „світовій пролетарській революції”, ніж Советський Союз з його кастою упривілейованих партійних вельмож і важкою машинерією соціал-буржуазної бюрократії, того справжнього гальма у всякому поступі. Наполегливість Мао, з якою він розпочав був свій „великий стрибок уперед” — творення „народніх комун”, примусила Москву звернути бачнішу увагу на свого „соціалістичного” сусіда. Спосін загальним примусом праці на ріллі й у фабриках, мільйонові маси китайського населення, тотально урівноправнені, без полегш для партійних достойників, були яскраво-разочіум протиставленням

до цілості підсоветського суспільства, поділеного на різні прошарки новітнього дворянства з рангами й орденами. Першою реакцією Москви на ці потягнення Мао було поспішне відклиkanня у 1959 році своїх технічних дорадників у Китаю та стримання всякої господарської допомоги.

На її велику радість, „великострибковий” задум Мао не повівся. Невдача і долила ще більше олії до вогню, підсичуваного китайськими ресантиментами — гніву і жалю до „старшого брата”. Це позначилося на московській конференції представників 81 комуністичних і робітничих партій, яка тривала від 10 листопада до 1 грудня 1960 року.

У 1960 р. прийшло теж до першого, либонь, поважнішого зудару на прикордонному відтинку у Сінкіянгу. У 1962 р. розагітовані московськими висланцями й агентами місцеві номади-пастухи масово перейшли кордон до підсоветського Казахстану, Киргизії і Таджикистану, даючи Москві до рук пропагандивний козир. Даремно Пейпінг домагався видачі тих утікачів. Кремлівські верховоди не хотіли й слухати про це. У відповідь китайці замкнули московські консуляти в Сінкіянгу. 5-го липня 1963 року два пейпінгські висланці до Москви — Пенг Чен і Тенг Гсіяо-пінг остаточно відкололи від КПСС комуністичну партію Китаю. Офіційним листом китайська комуністична партія обвинуватила КПСС у зраді марксизму-ленінізму та „сприянні віdbudovі капіталізму”. Причиною цих закидів був підписаний у Москві договір поміж СССР, ЗСА й Великобританією про обмеження атомових випробувань. Два місяці пізніше, у вересні того ж року, московська преса надрукувала інформацію про те, що не протягі трьох минулих років на советсько-китайських кордонах було 5 тисяч різних зударів і сутичок.

Тоді Пейпінг перший раз заговорив про „нерівні договори” з XIX сторіччя. На китайські закиди вбік Хрущова у зв’язку з кубинською кризою, кремлівський „bos” відповів на засіданні Верховного Совету, що він, мовляв, не

дає китайським товаришам порад, як вони повинні розв'язати проблему Гонг-Конгу й Макао — посілостей західних колонізаторів на китайській території. Слова Хрущова дошкульно заболіли китайців, бо пригадали їм про те, що Англія загарбала від них Гонг-Конг на підставі Нанкінського договору ще в 1842 р., а в Макао поселилися португальці у 1567 році. Пейпінгський офіціоз „Жень Мін Жі-бао” не залишився в боргу перед Хрущовим. „Якщо ви ставите таке питання, — писав цей часопис, — то чи не могли б ви зразу згадати їй про всі інші „нерівні договори” та подати загальний розрахунок? Чи здається вам, що це дало б для вас якусь користь?

Після цієї досить членої пригадки Пейпінг одверто пригадав москалям їхні загарбництва не лише за царських, а й за большевицьких часів. А 8 березня 1964 р. Мао висунув домагання до Москви повернути Китаєві загарбані царською Росією території. Кілька місяців пізніше, 10 липня 1964 р., Мао, приймаючи групу японських відвідувачів, дослівно заявив: „Простір, що його займає Советський Союз, є завеликий. Після договору в Ялті ССР загарбував Монголію під покришкою забезпечити її незалежність. Загарбавши частину Німеччини, Советський Союз прогнав на захід її мешканців; він відділив від Польщі її східні території (мова про західноукраїнські й білоруські землі — Д. Ч.) і прилучив їх до Росії. Як винагороду Польща одержала частину східнонімецьких територій. Подібне сталося з Фінляндією. Советський Союз забрав усе, що можна було відрізти й загарбати”.

Цим ствердженням Мао Тсе-тунг прагнув з'єднати собі покривдені Москвою країни після другої світової війни. Тут до речі буде згадати і про китайську пропаганду для України — радіопересилання українською мовою та використання українських націоналістичних видань, як, напр., англомовного видання документального твору „Російський колоніалізм в Україні”, що його китайці закупили в Лондоні.

Та на цьому Мао не зупинився. Він висунув убік Москви ще більший закид — жадобу загарбувати якнайбільше чужих територій. „Деякі люди кажуть, — говорив він, — що Сінкіянг і територія на південні від ріки Амур повинні належати до ССР. Советський Союз навіть

концентрує війська на іх пограниччі. Територія ССР займає 22 мільйони квадратових кілометрів, але населення в Советському Союзі є тільки 200 мільйонів. Отож уже найвища пора, щоб ССР перестав загарбувати. Японія має тільки 370.000 квадратових кілометрів простору, а населення сто мільйонів. Приблизно сто років тому землі на схід від Байкальського озера стали російською територією, і відтак Владивосток, Хабаровськ, Камчатка та інші області стали теж советською територією. Щодо цього списка ми поки що не представили рахунку”.

Роздразнена московська „Правда” дала відповідь Мао Тсе-тунгові 2 вересня 1964 року, а шість тижнів пізніше повалено Хрущова. Однією з причин його падіння були слова зятя Хрущова — Аджубея. Перебуваючи в Західній Німеччині, Аджубей сказав у Бонні, що „історичною ролею” Москви є бути заборолом для Європи проти „азійських орд” і напасників. Та падіння Хрущова, отого зненавидженого китайцями „ревізіоніста” й „лакея західних капіталістів”, не втихомирило Мао Тсе-тунга. Незабаром китайці, той, за словами Хрущова до Аденауера, народ, який живе пригорщею рижу, провели в Сінкіянгу перше випробування атомової бомби. Можна собі уявити гордість Мао та його прибічників, коли згадати, що Москва ще 15 жовтня 1957 року уклала була з Китаєм таємний договір про те, що вона допомагатиме китайцям у ділянці дослідів над атомовою енергією й розбиттям атомів. 20 червня 1959 року Москва зламала цю обіцянку й відкликала майже всіх 10 тисяч своїх технічних дорадників з Китаю. Тепер, точно у п'яту річницю віроломного зламання обіцянки, 15 жовтня 1964 р., китайці могли відзначити свій великий успіх: червоний Китай ставав у лаві світових потуг, які розпоряджають атомовою зброяєю. Американско-французько-московський монополь був зламаний. Зростання китайської потуги позначилося дальшими по-діями.

У травні 1965 р. після того, коли в Москві большевики перший раз показали свої триступеневі ракети далекого засягу, Пейпінг продемонстрував зрыв атомової бомби в повітрі; рік пізніше, у травні 1966 р., китайці провели випробування, зриваючи 130-кілограмову бомбу з атомовим наснаженням. Вибух цієї бомби над

озером Льон-Нор у Сінкіянгу затривожив Москву. Найвищий партійний „бос” Брежнєв чим-дуж поспішив до Владивостока, щоб там заохотити мешканців „покласти душу й тіло” в обороні „соціалістичної батьківщини”. Владивосток з парадою укороновано орденом Леніна. Це саме зробив „президент” Подгорний у Хабаровську. Вручаючи орден Леніна партійцям та управі міста, він закликав мешканців „боронити далекосхідні кордони нашої вітчизни” і в разі потреби віддати „за неї життя”.

Напруження між двома сусідами не припинялося, а зростало з року в рік. Московська „Комсомольська Правда” била на тривогу, що, мовляв, Китай підготовляє війну проти ССР, а китайський міністер закордонних справ Чен І закинув Москві концентрацію військ на китайських кордонах і таємну співпрацю з ЗСА, щоб оточити територію Китаю. 27 жовтня 1966 року, якраз у той час, коли през. Джансон перевував на полях боїв у В'єтнамі, Пейпінг демонстративно провів випробування атомової бомби з допомогою керованої на віддалі ракети. Одночасно Мао дав наказ розпочати „культурну революцію”, щоб у кривавих чистках винищити своїх політично-партийних противників. У березні 1969 року китайський „Червоний Прапор” тріумфально заявив, що „культурна революція” привела до падіння головного противника Мао Тсе-тунга, Лію Шао-чі і таким чином розбила мріюsovets'kix revizionistiv „мирним шляхом” перетворити Китай на колонію совєтсько-ревізіоністичного соціал-імперіалізму”.

Не зважаючи на вперті твердження не лише московсько-большевицької, а й ліберально-західної преси про те, що „культурна революція” дуже послабила червоний Китай, 17 червня 1967 року китайці провели випробування з своєю першою водневою бомбою. Бачачи безсильність своїх погроз, Москва покористувалася випробуваннями методами шантажу й провокації. З допомогою радіопересилань і летючок вона намагалася підбурити проти Китаю 4 мільйони уйгурів, які живуть у межах китайської імперії. В московській пресі з'явилися скарги уйгурів на жорстокі китайські переслідування, на непосильну, 12-годинну працю й концтабори, на примус одружуватися я китаянками, на нищення мови й релігії уйгурів.

З 150 уйгурських мечетів залишилися тільки три. Цинізм та облуда московських фашистів справді досягли вершин: а що ж діється, наприклад, з українською мовою, українською Церквою, культурою тощо? Як вони розвиваються у 40-мільйоновій Україні, тій „братній соціалістичній республіці”? Але пропаганда московських брехунів звернулася й проти них — пригадка про уйгурські терпіння та лихоліття відживила в Україні згадку про власну дійсність.

Відповідь Пейпінгу на московську „оборону” уйгурів прийшла у березні 1969 року. Пейпінгське радіо подало, що, мовляв, „наступше населення різних національностей, яке випасає худобу у прикордонних районах, дуже уважно стежить за саботажними діями совєтсько-ревізіоністичної кліки відколенців і кожночасно готове дати, разом із прикордонною залогою, відсіч ворогові та знищити його”. За твердженням Пейпінгу, Москва втримує в підсоветському Казахстані таємні вишколи для партизанських груп, що їх потасмно перекидає через китайські кордони. Головний командувач китайських військ у Сінкіянгу ген. Люнг Шу-чінг заявив під час мітингу в Урумчі, що збройні сучинки на совєтсько-китайському кордоні майже не перериваються.

А втім, час діє в некористь Москви. У березні цього року японський міністер закордонних справ Айчі заявив, що, правдоподібно, Китай має вже достатню кількість ракет із засягом короткої і середньої дії, і перестається на продукцію міжконтинентальних ракет з атомовою матерією. Крім того, Китай має, здається, три роди атомових бомб, між ними й одну три-мегатонну водневу бомбу та більшу кількість підводних човнів, озброєних ракетами з атомовими голівками. Лондонські газети підтвердили цю заяву міністра, пишучи, що за кілька років Китай випродукує ракети з далеким засягом дії, якими зможе досягнути Москву. При цьому англійська газета сугgerувала думку, що треба завчасу знищити атомовий потенціял Китаю.

У зв'язку з цим Москва почала погрожувати китайцям своїми ракетами. Її пропагандисти на радіостанції „Мир і Прогрес” остерегла китайців їхньою мовою, кажучи: „Для того, щоб вас оберегти від ще більшого нещастя, ми по-

чувася до обов'язку сказати вам дещо про советську армію і її озброєння. Головною силою нашої армії є ракети. Це зброя, для якої немає жадних просторових перешкод. Вони ціляють несхідно. Знищувальна сила ракет перевищує всю дотеперішню зброю в історії людства... Тепер советська армія має достатню кількість таких ракет. А якими оборонними засобами можуть забезпечити вас Мао і його кліка лакеїв? Нічим, дослівно нічим, товариші..."

На ці облюдні перестороги пейпінгська радіостанція відповіла насмішкою, що Москва — це паперовий тигр.

Погрожування ракетами й „доблесною” большевицькою армією не може приховати того страху, що його все таки виявляє Москва перед Китаєм. „Красная Звезда” побоюється, що „Мао може накинути нам двофронтову війну”; під час таємної наради кремлівських верховодів, що її вони відбули в Києві у грудні м. р. з чехо- словацькими представниками, Москва, як твердить німецька преса, висунула домагання висилки на Далекий Схід чеських військ. Свобода відкинув цю вимогу, покликуючись, як кажуть, на пакт приязні ЧССР з Китаєм. У половині березня ц. р. Брежнєв і його компанія домагалися на таємному засіданні у Варшаві, щоб держави Варшавського пакту вислали 400 тисяч своїх вояків у допомогу Советському Союзові. Румунія і ЧССР відкинули домагання, Ульбріхт з східної зони Німеччини з захопленням притакнув московським наставникам.

У свою чергу Китай побоюється, що на допомогу загроженій Москві поспішить Америка. Ці побоювання підсилила розмова висланця Москви у Вашингтоні Добриніна з міністром закордонних справ ЗСА Роджерсом, яка відбулася на тему Уссурійського конфлікту 8 березня 1969 р. Дальшою загрозою, на погляд китайців, є можливість зговорення Москви з Формозою, що замкнуло б перстень оточення червоного Китаю. З Японією Москва вже уклала договір про 5-річне використовування сирівців і підземних скарбів Сибіру; поїздка міністра оборони СССР маршала Гречка до Індії у березні ц. р. і його заява що, мовляв, советсько-китайський спір досягнув своїх вершин, з яких немає відвороту та його обіцянка допомогти в разі потреби Індії й Пакістанові — є доказом, що спір, який криваво почався над Уссурі, тіль-

ки принишк, немов вулкан, який збирається з більшою силою вибухнути.

Московсько-китайський спір накреслює, хоча не цілком зrimо, нові зариси — уклади державних бльоків, угруповань, переставлення сил, подібно, як це було в минулі віки в Європі, але в куди більших, потужніших маштабах. Поки що годі ще проникнути ці майбутні перетворення. Одне є очевидне: московські партійні верховоди більш затривожені, непевні своїх сил і напастливіші за китайців. Цим можна пояснювати їхнє останнє насильство над Чехо-Словаччиною. Примушуючи чехів і словаків стати навколішки, Москва дісталася тимчасову передишку на відтинку своїх сателітів. Але на як довго? Ще Хмельницький стверджив, що „сила з силою зудариться, одна впаде — друга останеться”.

Китайці здаються обережнішими, ніж москалі, і певнішими у своїх починах і задумах. Приведені у квітні цього року партійні наради в Пейпінгу та прийняття низки реформ, включно з поширенням марксизму на „марксизм-ленинізм-маоїзм”, викликали схвалальні голоси серед деяких західніх політичних кіл. Сподіваники Москви на внутрішні спори й чвари китайців під час IX конгресу компартії Китаю завели. Серед західніх голосів чути й домагання наладнати відносини між Китаєм і ЗСА та запросити Китай до ОН.

Нам здається, однаке, що мирні чи півмирні засоби не розв'яжуть московсько-китайського вузла. Залишається тільки збройна розв'язка. Зміцнюючись внутрішньо, розбудовуючи свою збройну силу, головно в термонуклеарній ділянці, Китай врешті-врешт подасть Москві рахунок за загарбані нею території. Це було б пригожою хвилиною і для України, яка могла б сказати своє слово і з свого боку виставити для Москви рахунок.

Можливим порятунком для Московії могла б бути ситуація в Китаї після смерті Мао Тсে-тунга, евентуальна боротьба його наслідників за владу тощо. Але призначення на наслідника Мао колишнього маршала Лію Піяо, засłużеного для розбудови китайської червоної армії,каже сподіватися, що Китай омине внутрішніх потрясень. Недавні політичні зміни в Пентагоні й прихід до голосу правіших кіл можуть вказувати, що ЗСА поки що не ставлять на кар-

**У 800-ЛІТТЯ ЗРУЙНУВАННЯ КИСВА
АНДРІЄМ БОГОЛЮБСЬКИМ**

ПІВНІЧНІ ВАНДАЛИ

Чорна дата 8 березня 1169 року, коли війська князя Володимирсько-Сузdalльського та сусідніх з ним північних князівств, попередників Московщини, по-варварському зруйнували Київ, сплюндрували його святині, обдерли монастирі, пограбували цінності і вивезли все це на північ, — сповнює наші серця гнівом і переконує, що то був щойно трагічний початок експансії півночі на Україну.

Київський погром 1169 року попередила восьмилітня війна проти Київського князівства, що її провадили звироднілі потомки українського княжого роду Юрій Долгорукий і його син Андрій Боголюбський, „славних прадідів великих правнуки погані”.

Молодший син київського князя Володимира Мономаха, Юрій Долгорукий, одружений з половецькою княжною, донькою хана Аепи, з якою мав синів Ростислава та Андрія, одержав від батька далеко висунені на північний схід Ростовсько-Сузdalльські землі і заснував там нове місто Москву (що означає по-фінському — „гнила вода”), вперше згадану в літописі у 1147 році.

Суворе північне підсоння, густі ліси, неродючість землі різко відрізняли ті похмури простори від центральних земель княжої України. Вже не мирне хліборобство, як на наддніпрянських полях, а лови на звірів були там головним джে-

ту Москви, займаючи вичікуюче й дещо обережніше становище в справі „співжиття”.

Сьогодні світова преса вже не пише про події на Далекому Сході, бо жадних „сенсацій” немає на тому відтинку. Але це не значить, що так буде далі. Нам здається, що переживатимемо куди більші події, ніж лютнева збройна сутичка за острів Чен-пао.

17-го лютого, за два тижні перед стріляниною на Уссурі, китайці святкували початок свого нового року — „року Півня — Xi”. А окреслення „xi” значить теж „щастя”. Чи послужить їм цей „півень-щастя”, покаже майбутність.

релом існування. Тяжкі умови життя, боротьба зі стихійними лихами, оточення воявничих монгольських племен мали великий вплив на зміну характеру оселених тут українців, зробили їх жорстокими і воявничими. Цим вони почали виразно відрізнятись від українців, що замешкали Придніпрянщину, Галичину і Волинь.

Честолюбний і владолюбний володар, великий інтриган князь Долгорукий, прозваний так тому, що мав довгі руки, жадібні на скарби сусідів, передав ці свої негативні риси своїм синам, особливо Андрієві. Він прагнув необмеженої влади і хотів будь-якою ціною здобути київський княжий престіл, стати первшим серед українських князів.

В 1146 році, коли кияни запросили до себе князем Ізяслава, сина князя Мстислава, Долгорукий розпочав проти нього війну. Війна тривала вісім років (1146 — 1154). Бажання здобути княжий престіл у Києві так захопило Долгорукого, що він зневажив власні родинні зв'язки, забув, що князь Мстислав, батько Ізяслава — це його рідний брат, син Володимира Мономаха і, починаючи похід, підносить руку на свого небожа. В цій війні сузdalльському володареві ввесь час активно допомагав його син Андрій, який свою кар’єру почав тим, що разом зі своїм старшим братом, князем Переяславським у 1146 році вигнав союзника Ізяслава, рязанського князя Ростислава з його столичного міста.

У висліді довгої боротьби князь Долгорукий, маючи зі собою половецьку орду, в 1149 році примушує Ізяслава відступити на Волинь, здобуває Київ і садовити свого сина Андрія князем у Вишгороді, віддаленому за 7 верст від Києва. Андрій супроводить батька у поході на Волинь, на удільні землі князя Ізяслава і облягає Луцьк. Ізяслав шукає замирення, і за посередництвом Андрія мир був укладений зі втратою прав Ізяслава на Київ.

Але кияни не можуть стерпіти деспотичного правління Долгорукого. Вони прагнуть повернення Ізяслава, і у 1150 році, користуючись допомогою польського і угорського королів, він

Новгороду свого сина Романа, Андрій у 1169 році вислав на Київ під проводом свого сина, що також називався Мстислав, величезне військо, складене зі збройних сил одинадцятьох князівств. „Ціла хмара українських князів посунула нищити Київ на славу його північного суперника”, — писав Михайло Грушевський.

Сили Мстислава були замалі, щоб оборонити місто від такої навали. Саме нездовго перед тим його військо пішло до Новгорода на допомогу Романові, і в Києві лишалась невелика дружина.

Кияни чинили напасникам завзятий опір, але кінець-кінцем величезна перевага ворога схилила перемогу на його бік. Він захопив 8 березня 1169 року пристань на Дніпрі і, зломивши опір оборонців, вдерся на Поділ, а далі в саме місто. Головне військо найзників складалось з суз达尔ців та володимирців, людей чужих українцям своєю мовою та звичаями. Вони піддали Київ страшному погромові. Після запеклих вуличних боїв, у яких брали участь всі кияни, північні завойовники піддали Київ грабункові. „Смольняни, суз达尔ці, чернігівці грабили Поділ, Гору й монастири, Софію, Десятинну Богородиці, і не було ні кому, ні звідки милосердя; церкви горіли, християн убивали та брали в неволю. Церкви обдирали з ікон, книг, риз і дзвони всі позабирали”, — писав літописець.

Андрій Боголюбський віддав Київ своєму молодшому братові Глібові, а Мстислав з награбованим майном рушив на Суз达尔щину.

Відплата погромникам прийшла незабаром. Запаморочений своїм успіхом у Києві Андрій Боголюбський вирішив приборкати непокірний Новгород, де сидів проти його волі син поваленого київського князя Мстислава Роман, і вислав проти нього величезне військо, складене з княжих дружин Ростова, Суздаля, Смоленська, Рязані і Мурома, але 25 лютого 1170 року воно було погромлене.

Недовго довелося панувати в Києві і Глібові. Він помер у загадкових обставинах, а новим князем став Роман, що був перед тим у Новгороді. Розлючений Андрій закинув киянам, що вони вбили Гліба, і вимагав видати йому вбивців. Кияни відкинули його вимоги і заперечили свою провину у смерті Гліба. У відповідь Андрій проголосив позбавлення влади Романа та

Володимир Гаврилюк

СУСІДАМ

Було у вас щось з раси блазнів.
Може шармантих, може й елегантних.
Алеж минувсь мегальоманський празник
Вам, поколінню казки і романтик.

Минувся Тувім і Вержинський, Паліковська,
Минувся карнавал Варшави.
Лишився порох фраз і Постолита Польська
І чучело Виспянського і спопелій Вавель.

Лишився гіппоз на сцені — блахмани жупанії,
Матейківський Вернігора в брехливій позі,
Пиха розтріпана вщехпольського дурману,
„Веселя” польонез у чванькуватому пустоголосії.

До сну терпкас вам на „Веселя” сцені
Сучасне чучело нокторні Шопена.
Будіться — нам і вам той сам нарвений
Верзе одноманітно люнатичні теревені.

Це так собі — на тлі поезії й лектури,
Під тупіт тих самих осатапілых фурій.
Бо в нас і в вас, і в вас і в нас — іще не раз,
Не раз, не двічі брязнуть леза наболілых фраз.

Хіба слов'яnsька логіка буде коли твереза —
Державний заповіт Шевченка й моцартові
[польонези...]
Коли ж Варшава з Києвом зійдуться на порозі
[слави],
Польща і Україна, як щасливі дві держави?

Знаю, що вам образливо звучить, помпезно,
Оця русинсько-малопольська державницька
[версія].
Бо у вас ще й досі „поропуш” у душах
Амбіцій порохно старе ворушить.

1969 р.

інших князів, але вони не підкорились і усунули з Києва Андрієвого брата Всеволода, що приїхав на місце Гліба.

Знову вислав Андрій Боголюбський на Київ 50-тисячне військо, яке обложило Вишгород, але двомісячна облога не увінчалась успіхом, натомість на бік киян перейшов луцький князь Ярослав, і військо північних напасників почало поспішний відступ, що перетворився у безладну втечу.

Тим часом у самому Боголюбові нездоволені деспотичною Владою Андрія та його безперервними війнами близькі йому люди уклали проти нього змову і вбили його 28 червня 1174 року,

1000-ліття княгині Ольги

У липні минає рівно тисячу років, коли у столичному Києві померла Рівноапостольна Княгиня, Володарка Української Княжої Держави, свята Ольга Київська.

Вона була першою жінкою на українському

а княжий двір пограбували. Населення Володимира, столиці князівства, байдуже зустріло вістку про смерть князя-деспота.

Зруйнування Києва у 1169 році започаткувало довгу чергу подібних погромів. Згадати б сутинки з боярином Шереметьєвим, що засів у Києві в часі Конотопської битви (1659), та за Петра (1708), коли місто піддавалось гарматному обстрілові, а далі вже в нові часи — здобуття Києва загонами Муравйова (1918), поновний штурм Києва у лютому 1919 році і його облога в грудні 1919 року. Все це супроводилося нищінням цінних архітектурних пам'яток нашої історії.

Таким самим руйнуванням пам'яток української культури супроводилась інвазія російського війська в Галичині у 1914 році. Володимир Гнатюк писав, що ми мали добру окázію „побрести практичну лекцію того, як то наші літературні пам'ятки пропадали в старину, в Х–XVIII ст., та зрозуміти, чому копії деяких наших пам'яток заховалися на далекій півночі, а в нас і сліду по собі не лишили. Адже торки, хозари, берендії, печеніги, татари, турки і всякі інші племена, що перевалювалися через нашу етнографічну територію, не могли оказувати більше зrozуміння для нашої культури від теперішнього христолюбивого воїнства”.

Дикунські акти вандалізму тривають і по нинішній день. До новітніх прикладів цього варварства належать підпалення київської бібліотеки Академії Наук (24 травня 1964 р.) та пожежа Видубецького монастиря (15 січня 1969 року), де загинули найцінніші українські старовинні рукописи і збірки стародавніх пам'яток друкарського мистецтва.

За 800 років ані ворог, ані його ставлення сути проти України не змінились. Обов'язок вільних українців — докладно ознайомити Захід з північним вандалізмом і піднести свій голос в обороні наших національних цінностей.

Іван Левадний

престолі і однією з найперших володарок у країнах тогочасного світу. Св. Ольга, яку взяв собі за дружину князь Ігор, як записано в літописі „женився у Болгарах”, при народженні в столиці Царства Болгарського дісталася ім'я Олена, а Ольгою назвалась, переїхавши з Болгарії в Україну-Русь.

Рано овдовівши, Ольга керувала могутньою Княжою Україною з таким умінням, рішучістю і розмахом, що їй міг би позаздрити не один володар. Вона збудувала в Києві прекрасну церкву Іллі, і тоді вперше над Дніпром засяли золоті хрести. Княгиня Ольга привезла в Київ світло християнської науки і грамотності, церковні книги болгарською мовою, що стала нашою книжною мовою на багато віків.

Княгиня Ольга твердо розправилася із непокірним племенем, люди якого вбили її мужа князя Ігоря. Та одночасно вона дала й приклад справедливості володаря супроти своїх підданіх: встановила місця, де населення мало здавати податки для держави, визначила розміри податків на утримування війська, розбудову та укріplення міст, на церкви.

Княгиня Ольга вела переговори з цісарем Германії Оттоном, нав'язала дипломатичні звязки з Візантією, але не йшла в тісі великої тоді імперії на поводі, а ставила її свої умови задля добра України-Русі. Вона виховала сина Святослава, який прославив своє ім'я, поширивши межі України-Русі, розгромив хозарський каганат, підкорив своїй владі в'ятичів, ходив походами на Булгарію та Північний Кавказ.

„Українська Радянська Енциклопедія” пише неправду про св. Ольгу, ніби вона походила із міста Пскова, що вона „псковская”. Советські „історики” мусять так писати. Дивно, чому й досі наші наукові установи не зареагували на такі „писання”.

Цього року в липні Об'єднання Жінок ОЧСУ влаштовує відзначення тисячоліття мудрої української володарки св. Ольги, визнаної як Українською Православною, так і Українською Католицькою та Українською Євангельською Церквами — за Рівноапостольну.

Тож маємо відзначити в липні два ювілеї: український — тисячоліття княгині України-Русі св. Ольги, і загальносвітовий — десятиліття проголошення Тижня Поневолених На-

М. Чировський

РІСТ ЛЮДСТВА І ЙОГО ПРОБЛЕМИ

Знавці соціальних і економічних проблем дискутують дуже скомпліковане питання так званого експлозивного зростання людства, застосовуючись над тим, чи зможе наша земна куля виживити його, коли воно, приймаючи сучасні критерії як основу, досягне 8 або 10 мільйонів. Найслабшою точкою їхніх розумувань і є саме оці „сучасні критерії”.

Ми ніяк не можемо передбачити розвитку подій у майбутньому, і то далекому майбутньому. А зокрема неможливо передбачити попросту фантастичних можливостей технічного використання простору і ресурсів. У передбачуванні майбутності помилився Томас Мальтус на початку XIX стол. в своїй відомій „доктрині перелюднення”, оцінюючи все з точки зору технології своєї доби¹). За його оцінкою людство вже сьогодні повинно терпіти і голод і нужду. Однак, у другій половині XX стол., зокрема у західному світі, досягнено вищого життєвого стандарту, як колинебудь в минулому.

Хоч може ця проблема перелюднення нашої планети не така й загрозлива, як деякі дослідники соціально-економічних питань уявляють, все ж таки її треба пильно студіювати і шукати розв'язки правдоподібної кризи вже тепер, щоб не бути заскоченим зненацька.

А справа виглядає дуже поважно. Тисячоріччями кількість населення землі наростала дуже поволі, і щойно від яких 200-их років вона стала помножуватися дуже скорим темпом. І так, в час народження Христа на всій землі, за обчисленням експертів, жило біля 250 мільйонів людей. В році 476-му, коли завалилась Західно-Римська Імперія, кількість населення

цій. А його б не було, коли б не боротьба поневолених націй в СССР проти Москви, коли б не наше центральне представництво УККА, коли б не АБН, що провадить широку діяльність у вільному світі.

Схиляється усі в поклоні перед Володаркою України св. Ольгою — в ім'я допомоги Україні в її затяжній боротьбі проти Москви.

Ром.

становила десять біля 290 мільйонів, тобто за кругло п'ятсот років зросла тільки на 40 мільйонів. У 1215 році, коли проголошено в Англії Велику Хартію Вольності, людство ледве досягнуло 350 мільйонів, а через 280 років, у час відкриття Америки Христофором Колюмбом, воно піднеслося до 400 мільйонів.

Значить, за майже півтори тисячі років від часу народження Христа населення нашої плянети збільшилось тільки на 150 мільйонів. Незначний це був ріст, і все ж таки сучасникам під кінець XV стол. здавалося, що Західна Європа вже тоді була перелюднена, беручи до уваги тодішню технологію продукції і розподілу господарських дібр.

По суті, численні подорожі для відкриття нових земель були подиктовані оцім відносним перелюдненням європейського континенту і підсвідомим намаганням знайти засоби прожитку для надвишки населення. Звідси її пізніша еміграція з Європи до Північної та Південної Америки, а згодом до Австралії і навіть до Африки.

Дійсно, від кінця XV стол. людство стало наростиати куди скоріше, як в попередніх століттях. Якщо в той час воно нараховувало, як уже сказано, 400 мільйонів, то в році 1776, коли проголошено незалежність З'єднаних Стейтів Америки, тобто 180 років пізніше, воно досягнуло вже 850 мільйонів, отже, більше як подвоїлося за цей короткий період, а від часу народження Христа по відкриття Америки, за майже 1500 років, піднеслося тільки на 150 мільйонів²).

Христофор Колюмб немов би відчув конечність відпливу людей із перелюдненої Європи, і тому піднявся своєї ризикової подорожі. А мореплавці Веспуччі, Магелян, Кук і інші пішли за його прикладом.

Мимоволі хочеться ввести метафізичний або релігійний момент в аналізу цих фактів. Чому саме тоді, коли населення стало так раптово зростати, прийшов період географічних відкриттів? Чи не було тут інтервенції Божого Прovidіння, коли приймемо зasadу, що без Нього нічого не діється? Хоч це не науковий аргумент,

на балансах Государственного бюджета за 1975 год. Финансирование национальных проектов из бюджетных средств в 1976 году ожидается в 5 раз больше, чем в 1975 году.

Вместе с тем в 1975 году в секторе культуры было проведено 49 мероприятий, в которых принимали участие представители 25 стран. В 1976 году планируется провести 60 мероприятий, в которых примут участие представители 32 стран. Таким образом, в секторе культуры в 1976 году ожидается значительное увеличение объема международного культурного обмена.

Со стороны нашей страны в 1975 году было организовано 22 мероприятия, в которых участвовало 1600 человек из 36 стран. В 1976 году планируется провести 33 мероприятия, в которых примут участие представители 26 стран. Таким образом, в секторе культуры в 1976 году ожидается значительное увеличение объема международного культурного обмена.

Несмотря на то что в 1976 году будет проведено 60 мероприятий, в которых примут участие представители 32 стран, в секторе культуры в 1976 году ожидается значительное снижение количества граждан нашей страны, которые будут участвовать в этих мероприятиях. Согласно плану, в 1976 году в секторе культуры будет участвовать 1500 человек, в то время как в 1975 году было 1600 человек.

Важной задачей в 1976 году является организация мероприятий, направленных на укрепление дружбы и взаимопонимания между народами. Для этого будет организовано большое количество мероприятий, таких как выставки, концерты, фестивали, спектакли и т.д. Целью этих мероприятий является не только обмен опытом и знаниями, но и формирование положительного отношения к другим народам.

Для успешного выполнения задачи по организации международного культурного обмена необходимо создать соответствующие условия в нашей стране. Для этого потребуется не только финансовая поддержка, но и поддержка со стороны государства, а также активное участие со стороны общественности.

і тому треба уживати запобіжних заходів, як контролювання статевого життя стриманістю, одружування в пізньому віці і безженство взагалі. В другому виданні своєї книжки (1803 р.) Мальтус позбувається вже своїх попередніх скрупулів і домагається контролі народжень.

Мальтузіянський теорії назагал мало присвячено уваги, бо вона виявилася науково необґрунтованою і не справдилася. До речі, одним із критиків його теорії був І. Франко.

Минуло майже двісті років після опублікування цієї книжки, і за цей час населення Західної Європи зросло навіть скоріше, як Мальтус припускав, але ні масового голоду ні нудди на тому континенті не було. Навпаки, життєвий рівень значно піднісся і економічний ріст продовжується. Про перелюднення Південної Америки і Африки ще ніяк не можна говорити. Тільки в Індії і Китаї, передусім внаслідок неефективної господарки і примітивних соціальніх відносин вибухають спорадично голодові катастрофи. Японія завдяки своєму знаменитому технічному прогресові проблему перелюднення успішно розв'язує.

В чому помилився Мальтус?

Попершевін, уявивши як основу прохарчування збіжжя, ствердив, що ріст населення випереджує можливості його продукції, але поминув можливості продукції м'ясних та рибних харчів. Тим часом тварини, дріб і риба множаться куди скоріше, як люди, уможливлюючи ще на довгий час постачання харчів для людини при раціональному застосуванні господарської технології.

Подруге, Мальтус прийняв тривалість одної генерації за 25 років, протягом яких населення має подвоюватися. Однак, час тривання однієї генерації в модерну епоху треба обчислюти на 33 роки. Тим самим малтузіянська гіпотеза і під цим оглядом має бути скорегована.

І потретє, Мальтус поминув цілковито згаданий вище фактор технічного поступу, який колосально збільшив можливості виробництва засобів прожитку за останніх 150 років⁵).

Тому теорія Мальтуса на якийсь час призналася. Однак, по другій світовій війні вона відродилась як т. зв. неомальтузіянство, як зревідована, виправлена і в більшій мірі науково обґрунтована теорія перелюднення.

Неомальтузіянці твердять, що людство росте

з такою головокружною швидкістю, що вже наприкінці ХХ стол. не стане для нього засобів прожитку, а за 500-600 років теоретично на кожну людину припадатиме менше як квадратний метр земної поверхні.

В цифрах справа представляється так: під час вибуху першої світової війни людство становило 1.7 більйона осіб, під час вибуху другої світової війни воно зросло на 0.5 більйона, тобто досягнуло 2.2 більйона, а в 1969 р. начисляє вже 3.5 більйона.

Коли взяти до уваги факт, що від часу народження Христа до відкриття Америки у 1492 р. населення землі зросло лише з 250 до 400 мільйонів, а в ХХ стол. за 65 років (1914 — 1969) з 1.7 до 3.5 більйона, і десь біля 2100-го року знову подвоїться і становитиме 7 більйонів, тоді ці цифри можуть перестрашити⁶).

Більшість провідних соціологів та економістів вибрали найлегший шлях для розв'язки проблеми перелюднення: „контролю народжень”. Витрачається мільйони доларів на популяризацію заходів, що запобігають вагітності, на велику скалю іде пропаганда за легалізацію абортів. Приватна індустрія заробляє на всьому цьому величезні гроші.

У Лондоні вже легалізовано аборти і поширено т. зв. Центр Плянування Родини. У Франції поширюється вживання протизапліднюючих пігулок. В Західній Німеччині толерується всі заходи для обмеження родини. У Швеції поширюється контроля народжень і дозволено аборти та стерилізацію. Так само і в інших скандинавських країнах.

В Азії, де проблема перелюднення дійсно існує, контроля народжень поширюється дуже поволі. В більшості азійських країн її вважається за неморальну, противну Божим законам.

Цікаво зазначити, що в комуністичних країнах контролю народжень не то заборонено, але комуністичні уряди навіть допомагають много-дітним родинам, заохочують їх мати якнайбільше дітей⁷). З їхньої точки зору це цілком логічно: вони ж бо мають іти на підбій „гнилого Західу”. Хто знає, чи пропаганда контролі народжень не є також одним із засобів, яким комуністи через демолібералів намагаються послабити західні країни, щоб колись у майбутньому іх легше було захопити. Мовляв, контроля народжень у капіталістичних країнах і ріст на-

Moxjirnogcti xemli biniborartn hori cintertin-

metojo.

Akenehha Mopckoro moxjirnogcti xemli biniborartn hori cintertin-
barin hori koraun, pogchin i traphn, uo mokpceti bojan
mohoboi tepehilli. A mokpceti uo i mokpceti bojan
tn upoaykunio macea b 5-6 paaa, ekimazotion lop-
parabi ha pik. Tenep yake e moxjirnogcti sivilpuni-
ehpetho, moka 6yje 36ngsan pockan no tpa
siba. A B nizogtphony, saatoctoyroan cohanuy
sib, krykyppayian ta ihumix pogchin y 5-10 pa-
sibekka, krykyppayian upoaykunio pockan posib
eto pocka 36tupameo upoaykunio pockan posib
boceti upoaykunia hori koraun. Tnue za octahix
hax, ichybalnomyt mokane he omekehi mokjir-
ha, noctuyu haykn, tpa emipatjineks ogetar-

Ekrhomoljeti i congojoln braekatorb, uo 3aa-

kn ekchijoonrhoal spocatahna joggerta.
upuhinna brunjalnica e tashki a ojnjali hedeene-
habun, uo jognia hori koraun he horne semli, uo
hehna sacoodom mopeejehna y beccrin i upn-
a mangyphomy posarasky upogjirem mokjirny
Atje, habrib bijkunypani texhyno mokjirny

creien, myrajon rapani x ymorni ichybarha.

ha hin, — boni mopeejehna i ihui cohanui cn-
hetapinx nojopokexi. I mohn yake e kintunyt
bejinkun komomypomom, — crashieo tjaia miknikin-
hi hi jashb, hi jepet, hi upb, Boni 6yje ohnum
hutua semli 6yje yake "he haza". He 6yje ha
mehnen y "Bichnky", upo re, uo za cokin pocka
eteca fejnterol tkepa-s-nepet kripkoz pocka mi-
kintune kyjuu jorue, he craphionchii). Tpntaray-
semli. Hac tnmne ja mohojtne, otke i jognia
hax cintem mokjir ygyt i chyptajinribi, ak ha
y mornin jknta ha ihintex ihumix cohanu-
tognhy.

hnni jitar, uo jettintp i ihumirkto 600 minh ha
mumirkicti tra mith ha lonyhy, ado gytepcchih-
ihumyekan tra mith ujno, ak astro, uo mntpceti 3
gyachankin Lterpa Moljini in Ckrosgoju nox
ua, — pehi, akj chorojhi yake e zhinchicti. A in x
kn, ihjborjh i jorhn, parki towy nicas uo jita-
jua mohojt jecetkin pocka towy nicas uo jita-
uyapkorlo nincmehnica, arkin y croix noelictrax
upnajatari khorja Bepta, shamenhutoro fphar-
cebita. Xto a upony gymlhaseptca, towy baapro
mhotopca, sorkpema, upotecattachikn rphai, katorjnupra i yph-
cejehna omekhna upogcetyl mohoceti 3axon-
pemoi mapknemy.

Tolo, uo moka 6yje mopeejehna rphai mohoceti 3axon-

his minh. Atje ue 6yje ue samaja ihumirkicti jira-
roun, negeoporu minka 6yje mohoceti uo Mapeca za 50
parketo moka 6yje mohoceti uo Mapeca za 50
jira nojyoxmohorai zromoro eheperte paretin
porki ypyxomjorai zromoro eheperte paretin
Tlpmtykeatepca, uo kxe ha novalky 1970-ux
jelma bitzatih y beccriti.

he pesajiphoh pihijo, ronin 6yje posarzacha upo-
bicks nepecjehna jognin ha ihui ihaheten cra-
jibri ogetarinhha jira oprahisholo jknta, mokjir-
shik, ha mizipnosa is hnx mokjir ygyt empnat-
giptioni ujnhet i, ha aywiy actpomhba ta phi-
Beppyn no ybarin fakt, uo y beccriti ichyotb
i ihui.

shahih ekeneptr a ihui jihahui, ak Sehetep, Crain-

tpneta porki. 3 min mohnirkicti critura za skus co-

poki mohny mokjirnicti, mizkunjahrera padi nozo-

E, Tpnter, finar critoroj critan, notycke, ak

ha jira joggern.

korjinc critan micheen horo maceboro mopeejeh-
pejnjaheli Ebpom, tak jaheri ihaheten mokjir-
critaja ojihahao 3emjero jira mopeejehna is ne-
ca, uo ak korjinc Kjohom6 bljipin6 mopeejehna
tahih kocahih mopeejehna bljipin6 mopeejehna-
lojyabarn ue gartsi ojipohnib haecjehna. A oc-
mo e bei jahih ha te, uo hama 3emjra smoke upo-
tin ihil gymhib horo nparantipichti. Tlm qitpme,
paripahoro xaspakrepy sactepejehna, smuyue bes-
rotpeca i nrcatarjnotb importo horo mopeejeh-
min jor fakt, uo ha uen chocic he bei mopeejeh-
marin mopeejehna — hanjopctunin chocic salpin-
tponia hapojkexh — hanjopctunin chocic salpin-
He moka 3ampehnti, uo hijahybarha i coh-
bipolicemorihahna¹⁰).

B ochenomy tra ke came chahorhniye y mopeejeh-
kiteca tra n haemrhahne 3emjho¹¹.

Cohropnietra tra jorors: "Byjptre ihjihli n mo-

pehna city i hepuun gartsib, brjajaje a ycta
tipliche¹²). A Crapin3abat, onorjazation upo crabo-

baa jahih. Bo Oreh Mlin shee, uo bee ihue 6yje
"Bnkoyhnti borjoh Molo Biltua, a bee ihue 6yje

ky uo omekhna hapojkexh. Xpntcote k3as:

cka tlapacotjara Leperan hijahybarha camy my-

in upotecattachikn rphai, katorjnupra i yph-

cejehna romyjekhinh kphai Leperan i yph-

cejehna romyjekhinh kphai Leperan i yph-

cejehna romyjekhinh kphai Leperan i yph-

19 B I C H N

ні матеріали та поліпшувати харч далеко не вичерпані. Недавно стверджено, що незабаром можна буде добувати з нафти протеїни, а з них витворювати штучне м'ясо, яке ні смаком ні якістю не різничитиметься від звичайного.

А як буде використовуватися поверхня і надрі земної кулі в майбутньому, можна було бачити на світовій виставці в Нью Йорку. В одному із павільйонів показано було місто, збудоване на багато поверхів під землею й над землею. Автостради, залізничні колії та інші транспортові улаштування сконструйовано також багатьма поверхами під і над землею. В такий спосіб збільшиться і простір на землі до такої міри, що зможе примістити 10-15 більйонів людей.

Однаке, все зводиться до потреби міжнародного замирення і зосередження всієї людської енергії на поліпшенні умовин життя швидко зростаючого населення. Покищо цього немає. Московський агресивний імперіалізм під плащником комунізму змушує західні країни озброюватись, витрачаючи на це щораз більше людської енергії та матеріальних засобів. Отже, ліквідація московського імперіалізму є конечною передумовою до того, щоб людство звернуло всі свої зусилля на шлях здобуття добропуту для всіх. Але ліквідація московської загрози можлива тільки при моральному здоров'ї західного світу. Про це писали ми у попередньому числі „Вісника”¹²⁾.

ПРИМІТКИ

- 1) Л. Гені, **Гисторі ов Економік Тсот**, Нью Йорк, 1960, ст. 259 — 278.
- 2) Ю. Ес. **Нью енд Ворлд Ріпорт**, березень 17, 1969, ст. 48 — 52.
- 3) Ч. Жід і Ч. Ріст, **Ей Гисторі ов Економік Доктрінс**, Нью Йорк, 1947, ст. 135 — 153.
- 4) Т. Мальтус, **Есей он тсе Принсіпл ов Популейшин**, Лондон, 1798 і 1803.
- 5) Гені, там же; Жід, там же.
- 6) Ю. С. **Нью**, там же.
- 7) Там же.
- 8) Лука, 12, 28 — 32.
- 9) Книга буття, 1, 28.
- 10) Е. Бергост, **Тee Некст Фіфті. Ірс ін Спейс**, Нью Йорк, 1964; Г. Стайн, **Рокет Павер енд Спейс Флайт**, Нью Йорк, 1957.
- 11) С. Рано, **Юзіс ов Аутер Спейс**, Нью Йорк, 1961; короткий перегляд можливостей людини у всесвіті: Р. Міхляк, **Всесвіт і людина**, **Наш Світ**, лютий 1967, ст. 17 — 18.
- 12) Наша стаття, **Обставини, в яких живемо**, „**Вісник**”, Нью Йорк, березень, 1969.

Леонід Полтава

ЗАГУБЛЕНИЙ ПОРТРЕТ

Юний Тарас Шевченко
у Вільні, 1831 року

Над містом Вітовта — зірок густа алея,
Весняні крила криляться над ним...
Як важко бути в чужині без неї,
Як важко в травні бути молодим!

Завмер, заслухався юнак із України:
Хода у Вільні пружна і дзвінка...
Перо та пензель, де вас взяти нині,
Коли й душі нема для кріпака?

При Острій Брамі продзвеніли кроки...
Литовко юна, зупинись на мить, —
Світ можна зупинити, синьоока,
Але поета серця не спинить:

Забув про всі закони й заборони
І малював, і малював до сліз,
І ніс додому образ, мов ікону,
Але до нас — ніколи не доніс.

МОСКАЛІ СТАЮТЬ МЕНШІСТЮ В СССР

„Нью Йорк Таймс” з 27 квітня ц. р., базуючись на авторитетних джерелах, подає, що Советський Союз стає в обличчі радикальної зміни: **москалі як етнічна група незабаром стануть, якщо вже не стали, меншість в межах того простору**. Запланований на січень 1970 року всесоюзний перепис цей факт має потвердити.

Вже тепер у советській пресі можна завважити познаки підготови читацької маси до цієї зміни: підкresлювання „многонаціонального” характеру СССР і зникнення з її сторінок ображуючого інші народи титулування російського народу як „старшого брата”.

Демографічна зміна постає з того факту, що рівень народжуваності не-росіян, особливо народів советської Центральної Азії і Кавказу в значній мірі перевищує рівень народжуваності росіян.

В останньому переписі, в січні 1959 р., етнічних росіян нараховано 54.65% загального населення. В наступному січні припускають, що кількість їх буде визначена на рівні нижчому за 50%.

ЧИТАЧУ! ЗРОБИ ДАРУНОК ПРИЯТЕЛЕВІ: ПЕРЕДПЛАТИ ДЛЯ НЬОГО „ВІСНИК” — ОРГАН ГОЛОВНОЇ УПРАВИ ОРГАНІЗАЦІЇ ОБОРОНИ ЧОТИРЬОХ

Ще 1965 року перед 400 священиками, делегатами Південної Америки Папа Павло VI заявив: „В такому стані неспокою, між недостатніми засобами і надіями, на які немає відповіді, діють небезпечні сили, які без труднощів інфільтруються у життя цього континенту. З усіх тих сил найбільш небезпечним є атеїстичний марксизм. Своєю проповіддю вселюдського гуманізму приготовляє він насильство революції, як ніби єдиний засіб розв'язати соціальне питання”.

Комунізм діє підривними засобами на всіх континентах, а зосібна у так званому „третньому світі”, до якого належать держави Південної Америки. Згідно з зasadами комунізму, революційна війна є тотальною, постійною, універсальною та різнопородною у тактиці акцією, яка має знищити політичну, економічну і соціальну структуру держави, а на її місце створити мілітарну, поліційну і економічну організацію, підлеглу комуністичному центрові. Революційні війни мають на меті не тільки здобути і закріпити терен, але головно заволодіти людністю матеріально і духовно, створити тип „комуністичної людини”. В цьому полягає тотальність комуністичної революції. Нема сумніву, що й досі діє теза Леніна, виголошена 28 січня 1918 року в Москві: „Остаточна перемога соціялізму неможлива в одній тільки державі”. А 43 роки пізніше, 21 березня 1961 року сказав Хрущов в Алма Аті: „Будемо щасливі, коли всі країни стануть під червоні прапори марксизму-ленінізму!”

Найпершим своїм завданням ставлять комуністи в Південній Америці опанувати інтелігентну клясу, яка має своїх працівників в усіх ділянках суспільного життя. Туди звертають комуністи найбільшу увагу і там сподіваються найкращих успіхів, бо справді нема іншої кляси, як інтелігенція, яка має можливості діяти в ділянці господарській, освітній, промисловій, мистецькій, релігійній... Для цього творять вони, уживаючи комуністичного жаргону, „сіру зону”, до якої залучають всіх невдоволених інтелігентів без окресленого світогляду й ідеології, без виразного духовного обличчя, людей м'яких і нерішучих. Це можуть бути соціалісти і націоналісти, демократи і троцькісти, ліберали, члени християнського руху і незорганізовані марксисти. Особи, що опинилися в „сірій

зоні”, в комуністичному жаргоні називаються „попутниками”, а позаочі „корисними ідіотами”.

Свого часу Димітрій Мануїльський говорив: „Треба пам'ятати, що один прихильний до нас генерал значить куди більше, як тузінь бойових комуністів. Професор університету, який, не будучи членом партії, погоджується служити Советському Союзові, значить більше, як сто рядових комуністів, які наліплюють проклямациї. Відомий письменник має для нас більше значення, як п'ятсот нетямущих комуністів”.

Нема сумніву, що у „сірій зоні” Москва має найбільші успіхи не тільки на Заході, в Південній Америці, а всюди, навіть потрохи серед нашої еміграції. В загальному оці „корисні ідіоти” відповідно до їхніх заслуг і можливостей посугується скоріше по суспільній драбині, як інші інтелектуали. До них передусім скеровується комуністична пропаганда, їхні таланти і наукові успіхи прославляється, їхні твори друкуються найбільшими накладами. І вони знають, що хтось невідомий, але потужний, висуває їх вище й вище. Зрештою, попутник, „корисний ідіот” нічим не ризикує, бо він не є членом комуністичної партії і не має формальних зв'язків з революційним чи партизанським рухом.

В еспанськомовних країнах, комуністи грають передусім на національних інстинктах, на сантиментах до традицій, на національний гордості. Внаслідок цього багато університетів стали комуністичними центрами. Студент, який діє у лівому напрямі, має більші можливості стати професором, як інший, хоч і талановитіший. Один з державних мужів Бразилії сказав недавно: „ЗСА видають мільйони доларів, будуючи у нас шпиталі і школи, а в той же час комуністи здобувають для себе лікарів і вчителів”.

У своїй пропаганді комуністи представляють історичних героїв південноамериканських країн як прогресивних діячів, які сто чи двісті років тому мали ті самі ідеї марксизму-ленінізму, що їх мають сьогоднішні комуністи, які, мовляв, також борються за національну свободу, за незалежність, за націоналізацію природних багатств. Одним словом, це вони репрезентують найкращі традиції давніх національних героїв!

До країн Південної Америки Москва переси-

ДУМКИ І ПРОПОЗИЦІЇ

ЗАГРОЗА МІШАНІХ ПОДРУЖ

Хоч мішані подружжя множаться серед нашої молоді в застрашаючих розмірах, на жаль, у нас про це мовчать, і лише час від часу хтось зверне увагу на цю велику небезпеку. І тому треба бути вдячним М. Дорожинській, Лесі Храпливій та іншим авторам, які у своїх статтях в українській пресі порушили цю надзвичайно важливу проблему.

лає великі мільйони доларів на підкупні політичних діячів. Москва знає, що революція не робиться сама, що її треба зробити. І в тому напрямі може краще діяти підкуплений лідер офіційної партії, як переслідуваній поліцією комуніст. Відкрити справжнє обличчя такого діяча завжди є час, і звичайно відкривають його тоді, коли доцільно. Так маємо приклади з Кастром і Мао, яких роками „американські знавці” представляли як лібералів чи „реформаторів сільського господарства”.

Не всі куплені політики мусять працювати для революції безпосередньо. Більшість із них мають своїм завданням систематично дезорганізувати країну, вчиняти хаос в адміністрації, створювати серед людності враження, що демократія неспроможна діяти з успіхом. У стадії, коли людність приготована психологічно, появляються партизани і — революційний уряд. Зразком такої тактики може бути Куба.

„Ніколи ще не було у Південній Америці таких сприятливих умов, як тепер, — пише журнал „Ревіста Марксіста Лятонаамеріканського”. Революція зростає і визріває безупинно. А з тим зростають на силі організації, як, наприклад, „Рух приятелів миру і визволення”, „Боротьба проти колоніалізму” та ін.”

В ділянці господарській комуністи посилюють у південноамериканських країнах спротив економічним домовленням із ЗСА, Британією, Францією. Незоріントовані громадяни підпадають під вплив клічів „за справжню господарську незалежність” і рівночасно пропагуються торгівлю з ССР і іншими комуністичними країнами.

Розпалювання расових конфліктів належить до основних завдань у підготові революції. В Південній Америці щораз більше підсичується

Справа подруж нашого молодого покоління для дальнього збереження української спільноти у вільному світі така важлива, що її треба обговорювати на всі лади і на кожному кроці. Адже від того, чи наші діти будуть одружуватися між собою, чи шукатимуть собі пари між чужими національностями — залежить дослівно „бути чи не бути” українству в цій і в

ненависть індіянського населення до європейців, мулатів, африканців.

В інструкціях комуністів щодо Католицької Церкви читаємо такі слова Леніна: „Йдеться про те, щоб новий зміст увілляти в старі форми... законсервувати оболону, знищити старий зміст”. Це, як сказав Папа Іван ХХІІІ, „стратегія діялогів”, завданням якої є через постійне повторювання закидів проти Церкви викликати у вірних почуття її вини за давні історичні промахи і недотягнення. Так з часом дегенерують комуністи віру християн, піддаючи під увагу „прогресивні” аргументи, а з тим і непослух духовенству, відступ від Церкви.

Проте, успіхи комуністів у ділянці мілітарній мізерні, і урядові відділи, хоч і з трудом, спаралізувати чимало партизанських акцій, включно з розмашистими плянами Че Гевари і Регіса Дебра.

Маже в усіх державах Південної Америки існують підпільні організації, які творять партизанські відділи, постачають їм харчі та зброю, ведуть шпигунську роботу. Партизани застосовують різнопорядну тактику. В одних країнах сидять у лісах, очікуючи наказу, в інших переводять зачіпні операції в терені, з якого зникають і потім появляються деінде. Часто вони обмежуються у своїх рейдах пропагандою, підпомагаючи селян у горах і лісах матеріально, звичайно американськими доларами.

Один із чільних південноамериканських журналістів писав недавно: „Хто знає, чи за десять або й менше років не побачимо ми у Південній Америці три мільйони американських вояків, які співпрацюватимуть з місцевими урядовими чинниками для знищення революційних комуністичних сил”.

інших країнах нашого поселення. Як промовистий приклад можуть послужити наші давніші поселенці в ЗСА і Канаді: діти тих, що поодружувалися зі своїми, зберегли українство — вони належать до українських церков, тримаються свого обряду, своїх традицій, багато з них розмовляють українською мовою; натомість діти тих, які поодружувалися з чужими, майже всі пропадають чи й пропали для українства.

На жаль, в усіх тих небагатьох статтях, що досі з'явилися на цю тему в українській пресі, в розмовах про мішані подружжя, читаемо і чуємо тільки нарікання та бідкання, тільки підкresлювання їх небезпеки для нашої спільноти, але не подається порад, що треба робити, щоб запобігти цьому дуже прикрому явищу.

Чи можливі тільки українські подружжя?

На це питання ми відповімо: так, така можливість існує і наявним доказом цього є жиди.

Факт, що від часу прогнання жидів з Палестини і розсіяння їх по всьому тодішньому світі минуло понад 2.000 років, а вони вдергалися як національна одиниця, не винародовилися і не втопилися в морі тих народів, серед яких проживали і проживають — найкращий доказ, що й наша спільнота у вільному світі може зберегти свою національну окремішність. Логіка підказує: коли це вдалося жидам, то значить може вдатися й нам. Але, щоб і нам вдалося, ми мусимо робити так само, як робили їй роблять жиди.

Можна з цілковитою певністю сказати, що жидів охоронило від винародовлення протягом такого довгого часу саме те, що вони у великий мірі зуміли недопустити до мішаних подружж з тими народами, серед яких проживали, а побиралися переважно між собою.

Коли 2.000 років поділимо на 50 років — час, протягом якого пересічно живе одне людське покоління, то це значить, що 40 жидівських поколінь вдергалося між чужими народами і не винародилось.

А тепер погляньмо, як у нас.

У нас не то 40, а вже й перше покоління важко затримати при українстві, а про 2-ге чи 3-те покоління годі й думати, якщо ми нічого не будемо зробити!

демо в цій справі робити. У нас, якщо так і далі будуть мішатися наші діти з чужинцями, то на 4-му — 5-му поколінні й сліду по українству не залишиться. І будуть про нас говорити, як про загиблих у Південній Америці інків, а єдиними свідками, що ми колись тут жили, будуть хіба наші церкви чи тільки їхні фундаменти.

„Жиди що іншого”...

Знаємо, що нам дехто відповість: „Ми, українці, не можемо брати прикладу з жидів, бо жиди що іншого... Жиди мають свою окрему, жидівську віру, і вона їх охоронила від винародовлення”...

Це не є оправданням. Адже ж є наш, український релігійний обряд, православний і греко-католицький, відмінний від інших християнських обрядів (а ще більше від не-християнських віровизнань), а він нас не охороняє від винародовлення. Сама віра, сама релігія, самий обряд, хоч би які вони були відмінні від інших, автоматично не охороняють їх визнавців від винародовлення. Щоб окрема релігія, обряд охороняли їх визнавців від денационалізації, треба приписів тієї релігії, обряду точно і завжди придержуватися. Адже ж і говориться, що „віра без діл мертві есть”.

Жидівські рабіни увесь час наказують жидам, щоб вони не одружувалися з не-жидами, і вони у великий більшості своїх рабінів слухають. А коли наші священики говорять нашим людям, щоб не одружувалися з не-українцями, то ми їх не слухаємо. А є багато таких наших священиків, головно тут роджених, які навіть не говорять про це своїм вірним, бо вважають, що то річ не важлива, хоч тим підрізуєть саме існування української Церкви, бо якщо не буде вірних, то не буде й нашої Церкви, а тим самим не потрібно буде й українських священиків.

Та ѹ окремішність нашого церковного обряду ми самі непотрібо змінюємо самим собі на загибел, отже, відкидаємо якраз те, що відрізняє нас від інших, що нас може охоронити, як охоронило жидів від винародовлення. Яка непослідовність з нашого боку: про жидів говоримо, що їх охоронила їхня віра, а ми, хоч також маємо свій обряд, який різниеться від інших християнських обрядів, не зберігаємо його як слід!

ПОШИРЮЙТЕ ВІСНИК!

Жидів держить не тільки віра

Та не тільки рабіни повчують жидів, щоб не одружувалися з чужинцями, про те навчають учителі в жидівських школах, виголошують доповіді на жидівських зібраниях, пишуть у газетах, журналах...

Наши священики рідко-коли своїм вірним про це згадують. В старших клясах наших шкіл — парохіяльних, суботніх, українознавчих — цього не робиться. Колись, у краю, де школи були чужі, ми того не могли робити. Але тут парохіяльні школи — наші, ми їх вдержуємо за свої гроші, та й учителі в них українці, які можуть впливати на дітей, головним чином у вищих клясах, в тому напрямку, щоб коли дороснуть, одружувалися з своїми людьми.

Наши молодечі організації — це якраз місце, де виховники з доростаючою молоддю повинні справи подруж обговорювати. І тому цю справу треба негайно ввести до програми виховання як одну з найважливіших, побіч науки української мови. Треба негайно опрацювати й видати спеціальні доповіді на цю тему, щоб ними користувалися виховники. Про корисність українських подруж і шкідливість мішаних повинні широко й часто писати всі наши молодечі журнали.

Також усі студентські видання повинні багато уваги присвячувати цій важливій справі, бо якраз серед студентства трапляються найчастіше мішані подружжя.

Треба нашій молоді допомагати

Коли людина доростає, вона оглядається за парою, з якою одружується і засновує свою родину. Пару вибирає собі звичайно з-посеред того оточення, серед якого перебуває. Тож цілком ясно, що коли українська дівчина чи хлопець перебувають між чужинцями — вони й пару вибирають собі з-поміж чужинців. Тому батьки повинні дбати про те, щоб їхні дорстаючі діти, яким уже наспів час одружуватися, якнайбільше перебували в гурті української молоді.

По великих містах, де більші скупчення українців, молодь треба зводити разом, влаштовувати для неї забави, пікніки тощо. Там вона буде між собою знайомитися і вибирати для себе пару подружнього життя. При тому треба

дбати, щоб на такі молодечі імпрези приходили самі українці та українки, бо часто буває так, що на них запрошують знайомих чужинців, а це криє в собі небезпеку, що хтось з наших молодих людей уподобає собі чужинку чи чужинця. Тому добре було б, щоб при влаштовуванні таких імпрез мали нагляд батьки.

Тій нашій молоді, що живе по менших містах, де проживає менша кількість українців, треба давати можливість під час вакацій поїхати до когось із наших молодечих осель. Таборування, злети, з'їзди молоді — це чудові народи, де наші хлопці й дівчата можуть бути разом, запізнатися та вибрати собі пару. Також наші численні відпочинкові оселі — це знамениті місця, де наша молодь має нагоду знайомитися між собою. Знаємо з преси, що на тих оселях пізналася й побралася вже не одна молода українська пара.

Наша розпорощеність

Наше скоре винародовлювання ми часто оправдусмо тим, що, мовляв, ми розпорощені поміж чужими і тому не маємо спромоги вдержати національну окремішність. Тут знову вкажемо на жидів, які напевно не менше, а куди більше були розпорощені після виходу з Палестини.

У ЗСА є нас кругло півтора мільйона, в Канаді 500 тисяч, в Аргентині 250, в Бразилії 100 тисяч і т. д. У той час, коли жиди виходили з Палестини, то їх усіх, мабуть, не було стільки, як нас, українців, в ЗСА. (Десь нам доводилося читати, що в часі виходу жидів з Палестини їх було 500 тисяч). Коли ж до того взяти до уваги, що жиди розбрелися по цілому тодішньому світі, то їх було, мабуть, по кілька, а найбільше по кілька десятків тисяч у поодиноких державах. А до того вони також не жили у скученні, а були розпорощені по містах та селах. І все ж вони захоронилися і багатократно розмножилися. З Палестини їх вийшло 500 тисяч, а тепер є кругло 15 мільйонів. Візьмімо як приклад Україну: там жиди жили тисячами по містах, але лише по кілька родин, а часто тільки по одній родині в селі — і всі вони добре говорили свою мовою „їдіш”, а українською мовою володіли погано.

А як з нами?

У самих ЗСА є нас, як сказано кругло півтора мільйона, а по таких містах, як Нью Йорк, Чікаго, Філадельфія, живе по 60-80 тисяч, отже не так то вже ми й розпорощені. Але наші діти, що тут народилися, і навіть ті, що народилися в Європі, всі добре володіють англійською мовою, але здебільща дуже погано, а то й зовсім не говорять українською мовою.

Отже, не обставини винні в тому, що ми так скоро винародовлюємося, а ми самі.

Мішаним подружжям треба запобігати

Щоб охоронити нашу спільноту від мішаних подружж, які є для неї одною з найбільших загроз, треба, з одного боку, змагати до того, щоб наша молодь побиралася тільки між собою, а з другого — всякими способами запобігати мішаним подружжям.

Так, як було досі, наша спільнота майже не вживала ніяких заходів, щоб боротися проти небезпеки мішаних подружж. Ясна справа, що коли ми, з одного боку, не будемо заохочувати наших дітей одружуватися між собою, а з другого — не будемо вияснювати шкідливості для самих дітей мішаних подружж, то вони будуть ширитися і завдавати нашій спільноті щораз більших втрат. Бо коли наш хлопець чи дівчина одружиться з чужинкою чи чужинцем, то їхні діти майже напевно будуть для української спільноти втрачені.

Усі ми знаємо, що жиди хоч як сильно держаться своєї національності, все ж і в них, правда, дуже рідко, трапляється, що хлопець одружується з не-жидівкою або дівчина виходить заміж за не-жиду. Як їхні батьки в таких випадках поступали? Вони їх проклиали, позбавляли маєтку, а кагали викидали з членства. А бували навіть випадки, що таких, що помішалися в подружжі з не-жидами, побивали і навіть убивали. Так гостро поборювали жиди мішані подружжя у своїх гетто.

Очевидно, до таких крайніх заходів ми не закликаємо, та й жиди до них в країнах Заходу вже не вдаються.

Тим часом у нас буває так, що коли син чи донька скаже батькам, що задумує одружитися з дівчиною чи хлопцем іншої національності, то батьки делікатно відмовляють їх від такого подружжя. Є багато таких батьків, що й ані словом їх від того не відраджують, а ще

більше є таких батьків, що їх хваляться тим, що їх діти одружуються з чужинцями.

Чи це нельояльно супроти держави?

Дехто може подумати, що коли ми будемо виступати проти мішаних подружж, то тим виявимо нельояльність супроти держави, в якій живемо.

Стремління до однонаціональних подружж не має нічого спільного з лояльністю чи нельояльністю до даної держави. Аджеж уряд ЗСА чи Канади зовсім не цікавиться тим, чи українська дівчина виходить заміж за італійця, чи український хлопець одружується з ірландкою, а чи українець одружується з українкою.

Жидів ніколи не оскаржували ні в Європі і не оскаржують у ЗСА в нельояльності за те, що вони змагають до того, щоб їхні діти одружувалися тільки між собою. Це тільки українці вбачають нельояльність навіть там, де її немає.

Відомо, що визначні державні мужі ЗСА і Канади не раз висловлювались про те, що коли ми будемо добрими українцями, то будемо також добрими американцями чи канадійцями. Во всі ті, що скоро зрікаються своєї національності, так само скоро зречуться американства чи канадійства.

За однонаціональні подружжя, отже в нашому випадку за українські подружжя, промовляє ще й те, що такі подружжя щасливіші і триваліші, бо подружжя одної національності краще одне одного розуміє, як мішані подружжя.

**

Отже, стараємося всіма силами, щоб наші діти одружувалися тільки між собою, бо мішані подружжя — це велика загроза для нашої національної окремішності. Хай священики проповідують це своїм парохіянам, учителі хай говорять своїм учням у школах, виховники хай закликають у своїх доповідях для молоді. Важливу роль в пропаганді українських подруг має виконувати наша преса.

Степан Женецький

**ЧИТАЙТЕ,
ПЕРЕДПЛАЧУЙТЕ,
ПОШИРЮЙТЕ**

„ВІСНИК”!

В ОКУПОВАНІЙ УКРАЇНІ

А де ж мова про мову?

Коли б підрахувати за останні три-п'ять років, скільки в Україні відбулося різного роду республіканських нарад, з'їздів, злетів, конференцій, то число вийшло б вельми імпозантне. Були письменницькі збори, профспілкові конференції, студентські злети, партійно-комсомольські, буряківничо-рільницькі, театрально-кінематографічні наради і т. д. Але — за ті роки не приходилося нам читати, щоб в Україні, під її теперішньою колоніяльною назвою УРСР, відбулася республіканська нарада, республіканський з'їзд мовознавців, філологів, які б розглянули найпекучіші проблеми збереження та розвитку української мови і прийняли у тій справі якісь рішення.

Правда, про українську мову в Україні подеколи пишеться в пресі, але цього рішуче замало. Ось, наприклад, нещодавно в Інституті Мовознавства ім. Потебні при Академії Наук в Києві відбулася наукова сесія, присвячена 150-річчю з дня виходу в світ визначної пам'ятки української філології — „Граматики” Олексія Павловського. Але що практично дала та сесія? Фактично нічого, бо на ній „мовознавці” Жовтобрюх, Німчук, Тимошенко та інші обмежилися ювілейними доповідями, а про те, в якому стані перебуває нині українська мова — ані слова.

Тимчасом політика русифікації набирає щораз більшої напруги і, очевидно, виявляється в щоденному житті. Київський сатирично-гумористичний журнал „Перець” систематично публікує рубрику „Страшне перо не в гусака”, в якій друкується оголошення, уривки з постанов, директив і так далі. З мови цих документів виразно можна бачити наслідки русифікаційної політики. Ось так, у селі Штомпелівка, Полтавської області, вивішено оголошення: „Продається хата! Імеется сарай. Можно осмотреть в любое время”... Отаким мовним покрученем пишуть в сільрадах, районах та інших офіційних установах Миргородщини, Вінниччини, Чернігівщини, Львівщини... В документах цих „українських” установ раз-у-раз зустрічаємо такі слова, як „потребуется”, „обращаться”, „вход воспрещен”, „находясь”, „в состоянии” і

так далі. А це ж приклади лише з одного числа „Перця” за березень 1969 року.

Ось перед нами центральна київська газета „Культура і Життя” з 20 березня цього року з повідомленням про засідання Центрального Комітету КПУ і його рішення в справі „досвіду керівництва Болградського району партії Одеської області культурно-освітніми закладами”. Чого тільки в тому повідомленні не пишеться: і про дальнє будівництво клубів, і про влаштування курсів для керівників художньої самодіяльності, і про придбання акордеонів, магнетофонів, і про пропагандивну літературу. Про все сказано в тій партійній інструкції, тільки одного нема — про українську мову, про підвищення жалюгідного рівня навчання цієї мови в школах.

Шелести, коротченки, збанацькі, новиченки, білодіди та інші „самоотвержені малороси” з партійними білетами лише те й знають, що підганяють власний народ виконувати те, що наказують з Кремлю. Стараючись вислужитись перед „старшим братом”, вони докладають ще більших зусиль в обмосковлюванні українського народу, як самі москалі.

Петро Кізко

Українська жінка в колгоспному ярмі

8-го березня ц. р. вся советська преса в Україні аж захлиналася, розписуючи „велике свято жінки” — Міжнародний Жіночий День. Одночасно з пропагандивною тарабарчиною про „щастя радянської жінки” в газетах з'явились чергові „зобов'язання” жінок-колгоспниць.

Газета „Сільські Вісті” напередодні Жіночого Дня, в числі з 4 березня, присвятила колгоспницям-буряківницям майже цілу першу сторінку. В матеріалах про республіканську нараду буряківниць і буряківників наводиться різні досягнення в тій господарській галузі, а увінчується все це цитатою із „соціалістичних зобов'язань” учасників згаданої наради.

Зрештою, всім цим советським святкуванням, дням і зобов'язанням ціна відома. Але чергове „свято жінки” ще раз пригадує, в умовах якого страшного визиску живе й працює українка в колгоспному ярмі, яка її справжня доля — без будь-яких прикрас і підмальовувань офі-

ційної преси. А про цей жалюгідний образ найбільш переконливо свідчать листи, які приходять з України на Захід, до українських емігрантів від батьків, братів, сестер, дядьків, доньок...

Ось лист від однієї жінки із Західної України:

„Дорогий стрижку! Тепер я Вам напишу про себе. Я робила на буряках з півтора місяця з Петром. У нас не було ні неділі, ні свята, бо осінь була дуже сльотлива, а буряків було багато. Я здала 840 кірців, але ще до тої пори не отримала нічого і ще скоро не буде. Може дадуть у лютому, а може в березні...”

А ось що пишуть з Криниці:

Максим Ціхонь, що колись був визначним громадським діячем та опікувався недавнопомерлим артистом-малярем Никифором, спочатку був виселений із Криниці, а потім арештований і засуджений на сім років тюрми. Разом із Максимом Ціхонем виселили його жінку та п'ятеро дітей. Жінка без чоловіка не могла прогодувати дітей і з горя поповнила самогубство.

Так варварська Москва покарала не тільки батька та матір, але й ні в чому невинних дітей, залишивши їх без родинної опіки.

Такі і подібні листи про знущання московських нелюдів над українською жінкою приходять з України сотнями. Ось ще приклад:

Учителька народної школи Ю. К. на Лемківщині була усунена з роботи, бо з якихось причин не сподобалася „начальству”. Замість учителювати, її послали працювати в поле. Визначили їй п'ять акрів землі. На двох акрах вона мала зasadити і обробити буряки, на двох акрах — кукурудзу, а на одному — бульбу, — і це все зібрати і здати на так званий державний збирний пункт. Тій нещасній жінці-вчительці поставили умову: якщо вона не виконає дану їй норму, то з її цілорічної заробітної платні відтягнуть 10 відсотків...

А ось в одному західноукраїнському колгоспі жінка і двоє її помічниць-дівчат годують 300 свиней. Для цих 300 свиней вони мають приготувати корм і тричі денно їх годувати. Вони також мають чистити і викидати з-під свиней гній, мити їх...

Большевицько-московська пропаганда вигадує різні казки про фізичний визиск і злидні жінок у „капіталістичному світі”. А кагебів-

ська рептилька „Вісти з України” вигадує несуспітні речі про важку долю жінок українських емігрантів. Усе те є, звичайно, обманом.

Ті обманці напевно знають, що українське еміграційне жіночтво має десятки своїх власних організацій, як от Союз Українок Америки, Об'єднання Жінок Оборони Чотирьох Свобод України в ЗСА, Об'єднання Жінок при Лізі Визволення України в Канаді, жіночі об'єднання в Англії, Західній Німеччині, Франції, Бельгії. Ці організації провадять дитячі садки, школи українознавства, видають свої журнали, відзначають роковини історичних дат, ведуть громадсько-політичну працю.

А в нашій поневоленії Україні немає ані однієї жіночої організації, і на всю Україну виходить, мабуть, лише один жіночий журнал „Колгоспниця України“ (колись — „Селянка України“). Сама ж колгоспниця, з праці якої живиться паразитична кляса советських бурократів, навіть до профспілки, що є звичайною компартійною прибудівкою, не має права належати. І на пашпорт — основний советський документ — не має права.

П. К.

Кобзарі Полтавщини

У піснях та думах кобзарських відбилася геройчна історія українського народу. Оспівані кобзарями побут, мораль, звичайні вчинки, горе і радощі народні доповнюють і оживляють сухі сторінки літописів.

Зруйнування Запорізької Січі негативно позначилося на подальшому розвої кобзарства. Царська влада жорстоко переслідувала народніх співців, „...Ех, що нам усюди буває від тих урядників, станових тощо, — говорив кобзар Панас Савченко. — І струни тобі порве, і бандуру грозить поламати, посперечайся — то і в боцьки наштовха — не ходи та й годі!”

Занепад кобзарства викликав стурбований інтерес українських культурних діячів до записування дум та пісень. Перший, хто звернув увагу на кобзарську творчість, був історик В. Ломиковський, котрий „з уст сліпця Івана, крацього рапсода“, в своєму маєтку поблизу Миргорода записав 16 пісень і дум. Ломиковському належить найдавніший запис думи „Отаман Матяш“ (1808 р.).

Миргородщина початку XIX століття належала до культурних осередків України. У Кибинцях і Яреськах, у маєтку вельможі катерининських часів Д. Трощинського, були театр, оркестра, хор. Для цього театру писав українські п'єси Василь Гоголь, батько великого письменника. Бували у Трощинського поет В. Капніст,

актор М. Щепкін. В селі Хомутці часто збиралися революціонери-декабристи. Не дивно, що саме на Полтавщині Ломиковський і Цертелев перші стали записувати кобзарську творчість.

1819 року в Петербурзі вийшла книжка М. Цертелева „Опыт собрания старинных малороссийских песен”. В збірнику надруковано 10 дум. Відтак репертуаром народних співців зацікавився український учений М. Максимович. Він помітив, що дума є своєрідним жанром („Украинские народные песни”, 1834). За 20 років по тому „Народные южнорусские песни” видав у Києві поет-романтик А. Метлинський. Слідом за ним випускає перший том „Записок о Южной Руси” П. Куліш. Найповніше, двотомне, видання „Исторических песен малорусского народа” дали українській культурі В. Антонович та М. Драгоманов.

П. Куліш, український письменник, зацікавився життям та діяльністю кобзарів. У 40-их роках минулого сторіччя П. Куліш познайомився з кобзарями Остапом Вересаєм, Архіпом Никоненком з Полтавщини та Андрієм Щутом з Чернігівщиною. З Никоненком письменник зустрівся в Оржиці, де кобзар народився й жив. Високий, худорлявий сліпий чоловік мав гарний голос. Всю свою щиру душу вкладав у кобзарське мистецтво. Від Никоненка П. Куліш записав найкращі варіянти дум „Козак Голота”, „Олексій Попович”, „Втеча трьох братів з Озова”, „Едова”, „Сестра та брат”.

Високо цінував кобзарів Т. Шевченко. Геніальний поет вважав народних співців наставниками простого люду, палкими патріотами рідного краю, носіями визвольних ідей. Кобзарські думи Т. Шевченко ставив по над епічну поезію давньогрецького співця Гомера.

Протягом багатьох віків геній українського народу створював пісенні скарби, що стали „пишною і запашною гілкою на дереві світової народної творчості”. „Українські думи через століття передані гомерами України — кобзарями, сяють всіма своїми барвами: лицарством у коханні й ворогуванні, широкою козацькою відвагою, тонкощами почуттів і філософською вдумливістю”.

Від покоління до покоління переходить народні пісенні багатство, створене народними талантами Полтавщини, що здавна уславилася співучістю. Як дівчина з легенди відома полтавка Маруся Чураївна, котрій, за переказами, належать пісні „Ой не ходи, Грицю”, „За світ встали козаченьки”, „Віють вітри” та інші. В українських піснях та думах кохався Микола Гоголь. „Пісні для Малоросії — все: і поезія, і історія, і батьківська могила”, — писав він. Пісні й думи кобзарські, мандруючи поміж людом, пов’язували минуле України з сучасним.

Однак, вже 1873 року, готовуючись до XI археологічного з’їзду, етнограф П. Чубинський із кобзарів розшукав тільки Остапа Вересая. Тоді помилково вважали цього видатного кобзаря мало не єдиним представником племені кобзарів, що вимирало. Етнограф О. Руслов твердив, що „Остап Вересай є останній представник кобзарів чи бандуристів, що вміють грати на кобзі і знають старовинні пісні та думи”.

Остап Вересай (1803 — 1890), син кріпака з села Ключниці, Прилуцького повіту, мав чотири роки, коли втратив зір. Батько, теж сліпий музика, що грав на скрипці, віддав сина в науку до кобзаря Семена Комового. Хлопець із винятковим чуттям і голосом скоро опанував кобзарське мистецтво. В широкому репертуарі кобзаря були історичні, побутові, сатиричні, жартівливі пісні, думи. Найчастіше Вересай співав пісню „Про правду і кривду”.

Знав Остапа Вересая й Т. Шевченко і подарував йому свою книжку „Кобзар” з автографом. Щира пріязнь зв’язувала Вересая з малярем Л. Жемчужніковим, який читав йому книжки з історії України, знайомив з літературою про народні співців.

1875 року Остапа Вересая привозять до Петербургу для участі у святкуванні Шевченкових роковин. М. Лисенко влаштував йому концерт у клубі малярів 22 лютого. Кобзар виконав чимало пісень, а серед них і „Нема в світі правди”, „Щигля”. Акомпаніював на фортепіані великий композитор. Довелося Вересаєві грати й співати навіть у Зимовому палаці. Цар зволив нагородити кобзаря табакеркою з царським вензелем.

Палким інтересом до кобзарства перейнялися молоді українські малярі Порфирій Мартинович та Опанас Сластьон. Ще бувши студентами Академії Мистецтв у Петербурзі, 1876 року друзі подалися на Полтавщину, щоб записувати кобзарські пісні, малювати портрети народних співців. У Лохвиці Мартинович та Сластьон відвідали кобзаря Івана Крюковського. Надвечір до нього в хату зійшлося чимало кобзарів. Стало ясно, що помилилися деякі етнографи, котрі вважали О. Вересая останнім могіканом.

Іван Крюковський-Кравченко (1820 — 1885) в дитинстві був слугою пана Крюковського. П’ятнадцятирічним хлопцем втратив зір. Кобзарську науку здобув у лохвицького кобзаря Кравченка, свого далекого родича. Голос Крюковського (до нього пристало поміщицьке прізвище) вражав свіжістю. Думи кобзар співав швидким речитативом з повільними закінченнями, коли мелодія змінювалася.

„Країна кобзарів у Полтавській губернії — це Миргородський повіт”, — писав П. Мартинович літераторові В. Горленкові 1885 року. Маляр-ентузіяст знаходив талановитих самородків і в інших повітах Полтавщини. Кілька дум записав він від кобзаря Івана Городницького, що з Говтви, Хорольського повіту. Мартинович розшукав співця Федора Холодного (справжнє прізвище — Грищенко, 1809 — 1890). В юності Холодний мусів розважати своїм мистецтвом полтавських поміщиків Кочубея, Абазу, потім мандрував по Україні. В Лютенъках Мартинович записав з уст Холодного думи „Про Марусю Богуславку”, „Про Самійла Кішку”, „Про Коновченка”, „Про Олексія Поповича” та інші. Учні Холодного — Іван Городницький та Василь Парасочки — теж стали відомими кобзарями.

Багато часу й енергії етнографічній діяльності віддав Опанас Сластьон. Він створив портрети чернігівських кобзарів Семена Зозулі (1886) та Петра Сиротана (1887). Дбаючи про те, щоб зберегти для нащад-

ків „духовне добро народне”, О. Сластьон у журналі „Київська Старина” виступив із статтею „Кобзар Михайло Кравченко і його думи” (1902). В цій праці автор вивів чотирнадцять кобзарів, що жили на Миргородщині.

„У миргородських кобзарів, — свідчив О. Сластьон, — немає тих речитативів, що були характерні для Вересая, Крюковського, Трихона та багатьох інших кобзарів, яких я чув, немає того піднесеного плачу, що ним так зворушував майстер співати О. Вересай. Тут мотив рівніший і трохи одноманітніший, хоча виразність його від цих спрощень ні трохи не гіршає”.

Михайло Кравченко народився 1858 року у Великих Сорочинцях, на батьківщині М. Гоголя, в родині селянина-кріпака. Навчався в Миргороді у „панотця” (так молоді кобзарі називали старших майстрів) Самійла Яшного. Популярності серед громадянства М. Кравченко завдячувє знайомство з О. Сластьоном. Кобзар був учасником революції 1905 — 1907 рр. і створив думу „Про сорочинські події 1905 року”. Думу цю залисили О. Сластьон і письменник В. Короленко. Помер М. Кравченко 1917 року.

О. Сластьон залишив не тільки багато записів дум кобзарських, але й цілу галерею портретів кобзарів. Проте, маляр-фольклорист не вдовольнявся зробленим. Йому хотілося донести до нащадків бодай відблиск неповторної краси кобзарського мистецтва. І він захочується записувати мелодії дум на фонографі, які дістав у харківського інженера Бородая.

Не всі тепер знають, що О. Сластьон і сам був прекрасним кобзарем. Тому під час експедиції музикознавця Філярета Колесса, яку зорганізувала 1908 року Леся Українка, були записані мелодії дум не тільки від кобзарів М. Кравченка, М. Дубини, але й від Сластьона. Близькуче знаючи кобзарську справу, О. Сластьон зажив слави як „ланотець” кобзарів Полтавщини. Серед його учнів був і славний Іван Кучугура-Кучеренко, що потім згадував: „Я думав, що гейкнути можна як заманеться, аж воно — ні. Панас Юркович, спасибі йому, навчив співати це слово аж п'ятьма переливами. Коли я спітав його: „А, навіщо це?” він відповів: „Від того, любий, як ви почнете свою пісню, багато залежить. Слухачі враз оцінять, що за співак перед ними”. Кучугура-Кучеренко автор свого часу відомої пісні „На високій дуже кручі” — про Т. Шевченка.

Завдяки ентузіазму О. Сластьона створено 1920 року в Миргороді краєзнавчий музей.

1925 року О. Сластьон зорганізував з молоді капелю бандурристів, що потім стала голосною не тільки на Полтавщині, а й за межами України.

В той час у Миргороді був Федір Кушнерик. Сластьон записав кілька його пісень і намалював портрет кобзаря. Федір Кушнерик народився 1875 року у Великій Багачці. Кобзарському ремеслу навчав його М. Кравченко. Ф. Кушнерик знав багато історичних та сатиричних пісень.

Уславленим кобзарем був також Петро Гузь, родом з Гадяцького повіту. Як і Ф. Кушнерик, він — учень М. Кравченка. За роки кобзарської діяльності об'їздив

З ДОКУМЕНТІВ ЧАСУ

Транвестицизм — чи патріотизм?

Випадково в бібліотеці попала мені в руки книжка англійською мовою п. н. „Сексуальна історія світової війни”. Її автор, — д-р Магнус Гіршфельд, засновник і директор сексологічного інституту в Берліні, написав у звязку з цією темою про часи першої світової війни, а кілька інших соціологів доповнили її часами другої світової війни. Всі вони — жидівської національності.

У VI розділі цієї книжки п. з. „Жінки-вояки і жіночі батальйони” М. Гіршфельд обговорює факти участі жінок у різних національних арміях, зокрема російській, англійській, сербській, французькій, німецькій. Задержуючись над австрійською армією, він пише:

„Значна кількість українських жінок служили як охотники в австрійській армії. Ми читали про панну Ярему Кузь в ескадроні українців, якої бліде, енергійне обличчя нагадувало осіб із ранніх часів Наполеона. В австрійській пресі появилосься багато звідомлень про батальйони українських добровільців, особливістю яких була приявність в їх рядах жінок. Згідно з міжнародним правом вони були такими самими вояками, як мужчини. Славний драматург Франц Мольнар мав довгу розмову з одним із таких вояків, Софією Галечко, русиною, гарною, 24-літньою студенткою, яка носила на своїх грудях медалю хоробрості і саме тоді була підвищена до степеня підхорунжого. Вона була в полі від початку війни, а хворіла всього 9 днів. Це молоде дівча родом зі Львова студіювало німецьку і слов'янську філологію в Грацу і відразу після вибуху війни зголосилося добровільцем до галицької, української дивізії, заявляючи, що не може залишатися вдома, бо відчуває, що кожний повинен щось чинити. Тому вона перервала свої студії і „потайки” вступила до армії, де отримала ступінь і відзнаку. Франц Мольнар був особливо вражений фактам, що руки тієї дівчини залишились гарними й жіночими, що її очі були мрійливі та удуховлені і що її вигляд не змінився по році служби на війні, тоді як вигляд мужчин змінювався вже по місяцеві часу”.

Д-р Магнус Гіршфельд намагається довести, що участь жінок як вояків у війні є нічим іншим як свого роду психічною аномалією, яку він називає „трансвестиальним імпульсом”. Цей трансвестицизм, або „еонізм”, полягає в нахилі даної особи до уподібнення з противною статтю, і то не тільки в одязі, але й у діях, смаку, емоціональних диспозиціях. Еоніст наслідує і утотожнює себе з об'єктом, який є предметом його подиву: мужчина утотожнює себе з жінкою, і навпаки.

і обходив Полтавщину, Харківщину, Чернігівщину, Кубань. П. Гузь складав свої пісні голосно під акомпанімент бандури.

А. Аббасів

В такий спосіб наш славний хорунжий УСС Софія Галечко попала на сторінки книжки д-ра М. Гіршфельда як психопатологічний тип жінки, свого роду експонад тільки тому, що автор вичитав, мабуть, у віденській „Нойе Фрає Прессе” з 19 серпня 1915 р. статтю відомого журналіста і драматурга Франца Мольнара п. з. „Дівчата-бойовики у розстрільній”. Про цю статтю д-р Гіршфельд пише, що вона призначена для „заавансованих науковців”, однак не наводить її в цілості. І він пропускає характеристику тісі дівчини пера Ф. Мольнара, який писав: „Софія Галечко, далека від будь-якої неповажної думки, увихається між вояками, з крісом на рамені і з мрійливим виглядом. Вона має немовби силу ідеї, за яку бореться, лагідну, але непоборну над ними владу”. Отже, ідея, її сила завела С. Галечко в ряди УСС’-ів, що йшли у бій „визволяті братів українців з московських кайданів”. Любов до Батьківщини була мотивом її служби в УСС’-ах, а не шукання „трансвестикальних емоцій”. Це й виходить із її спомину п. з. „Третя чета”, в якому у всьому жахливому реалізмі змальовується картину бою під Соколовом над р. Стрипою.

Д-р Магнус Гіршфельд помер р. 1935 у Франції. Його інститут в Берліні перестав існувати. Але, як зазначено вище, історію першої світової війни його пера діповнили інші соціологи матерією з часів другої світової війни. У найновішім виданні книжки залишено той розділ, в якому мова про участі у війні жінок-вояків. Отже, залишено й українських жінок, що увійшли до історії наших визвольних змагань як героїчні постаті, — на смітнику описів сексуально-перверзійних подій під час світових воєн, які принесли з собою загальний занепад моралі, розбиття родин, безправ’я, насильство, право п’ястука, розстріли і вішання невинного українського населення. Автора не цікавить історія українського народу, його довговікова неволя й природний гін українців до визволення з тої неволі, — гін, що спонукав піти в ряди УСС-УГА Софію Галечко і численних інших українських жінок-патріоток. Гіршфельд і його колеги бачать у тім всім „ненормальний, психопатологічний вияв — трансвестицизм.

Після другої світової війни минуло понад два десятки років. Обличча світу змінилося. Наша Батьківщина, не зважаючи на всі жертви, що їх поніс і несе український народ, ще далі в неволі. На землях Близького Сходу постали нові держави. В самій Африці начислюється коло 40 вільних суверенних держав чорної раси. У важких боях творилася молода держава Ізраїлю. Спершу під англійським протекторатом, а згодом як незалежна держава. У боротьбі за незалежність ізраїльського народу взяли участь у вояцьких формacіях Гаганах і Пальмах, поруч вояків-мужчин, коло 1200 жінок. І нічого дивного, що на 273-275 сторінках книжки „Відвіданий ексодус” Леона Уріса і Димитрія Гаррісіядіса з р. 1960 бачимо світлини відділів ізраїльських вояків-дівчат, як вони у військових одностроїях маршують поруч мужчин-вояків. Нічого дивного, що дочка командувача ізраїльських збройних сил Мойше Даяна, Даян Есл, авторка книжки „Ізраїльський жур-

СЛАВА СТЕЦЬКО В ДЕТРОЙТІ

16 березня українці Детройту мали нагоду зустріти визначну політичну діячку і редакторку чужомовних видань АБН п-і Славу Стецько.

Цю зустріч зорганізували Відділ ОЖ ОЧСУ, 10 Відділ ООЧСУ і місцева станція АБН. Простора заля клубу „Орлик“ ледве вмістила цікавих послухати ділові вітання гості на тему „Українська справа на міжнародних конференціях“.

Слава Стецько з властивою її ясністю вислову розповіла про роботу українських делегацій на міжнародних антикомуністичних конференціях у Сайгоні й Лондоні, окрім підкреслюючи значення створення Світової Антикомуністичної Ліги Молоді та передову участь у ній наших молодих друзів.

Пані Уляна Целевич, голова Централі ОЖ ОЧСУ, привітала прелегентку від очолюваної нею організації і закликала жіночтво Детройту включитися в політичну роботу.

17 березня Слава Стецько в товаристві м-ра М. Дужого і інж. Б. Федорака склала візиту радній міста Марусі Бек.

В пополудневих годинах наша гостя відвідала українську парафію Непорочного Зачаття, оглянула чудово розмальовану мистцем М. Дмитренком церкву і відбула розмову з парохом о. І. Лотоцьким. Пізніше склали візиту о. прот. М. Литваківському, парохові української православної церкви.

18 березня, заходами голови станції АБН Богдана Федорака, синдикованій колюмніст Г. Маршалл відвув інтер’ю із Славою Стецько. Виїмки із цього інтерв’ю були подані місцевою телевізійною станцією.

19 березня губернатор стейту Мічіген Міллікен прийняв Славу Стецько на авдієнції. У розмові губернатор виявив добре ознайомлення з українським питанням і висловився з найбільшим признанням про прийняття

нал” — про ізраїльсько-арабську війну в 1967 році — відзначена в тій книжці як „войн”.

Цікаво, як на основі поглядів свого великого вчителя, сексолога д-ра Гіршфельда оцінять його наслідники участь у тій війні дівчат Ізраїлю? Чи назвуть його теж „трансвестицизмом“, „еонізмом“ чи може змінити свою наукову базу і приймуть тезу, що виступ жінок в обороні своєї Батьківщини не може бути проявом патологічним, що він є актом найбільшої любові до своєї Батьківщини, готовістю принести в жертву їй навіть своє життя. А це й було причиною, чому українська жінка по віках неволі взяла у свої руки зброю і стала поруч мужчин в ряди УСС’-ів, в арміях УНР, УГА і УПА.

Д-р Гіршфельд не живе, і його соціологічні тези не відергали проби з бігом часу. А наших українських жінок-патріоток не забруднить ніяка псевдонаукова фразеологія.

Ярослав Гриневич

СУДОВІ ПРОЦЕСИ В СТАНІСЛАВОВІ

Органи КГБ провели 1967 року численні арешти серед молоді та професійної інтелігенції в західніх областях України. В наслідок цих арештів в Івано-Франківському (Станиславові) в 1967 та 1968 роках відбулися судові процеси. Повідомлення про ці процеси та повний список прізвищ засуджених поширюються у відписах серед населення України. Правопис документу збережений.

Група Український Національний Фронт, зорганізована в кінці 1964 р., активно включилася в боротьбу в 1965 році. Програма і діяльність її виходила з програмами і діяльністю ОУН. Основна мета — визволення України. Консолідація сил навколо міцно збудованої організації Український Національний Фронт (УНФ). Видавали свій друкований орган — журнал „Батьківщина і Свобода”. В 1965 — 1967 рр. вийшло кілька десятків номерів. Публікували теоретичні статті членів групи, а також передруковували деякі матеріали з журналу „Ідея і Чин” та архівів ОУН, які збереглися на території України. Діяльність ОУН схвалювали повністю і вважали себе прямими спадкоємцями її. Більшість членів УНФ побувала в ув'язненні.

З а р е ш т о в а н і :

1. Квецко Дмитро (1937 р.), має вищу освіту. Організатор і керівник групи. Слідство витримав дуже стійко. Не давав жодних показів, архіву не видав. Основну діяльність групи взяв на себе. Друкарню в карпатському бункері було викрито чекістами і зруйновано. Отримав 15 років, з того 5 років критої тюрми. Зараз у Володимирській тюрмі.

2. Дяк Василь — старший лейтенант станіславської міліції, закінчив юридичний факультет Львівського університету, активний член групи, брав участь у її створенні, у виготовленні та розповсюдженні нелегальної літератури. Отримав 13 років, в тому 5 років критої тюрми. Зараз у Володимирській тюрмі.

3. Красівський Іван (1939 р.), вища освіта (філолог), публіцист. Крім нелегальної діяльності займався письменництвом роботого. Написав роман „Байда” — цікавий і талановитий твір історичного характеру. Був підготовлений до друку, але в зв'язку з арештом автора — конфіскований. Одержан 12 років, в тому 5 років критої. Зараз перебуває у Володимирі.

4. Лесів Ярослав — 23 роки (1945), працював на ниві народної освіти. Активний член організації, заарешт

для кардинала Йосифа, що його влаштувала українська громада.

У вечірніх годинах Осередок ТУСМ запросив Славу Стецько на свої сходини, на яких було коло 50 молодих людей, що цікавляться роботою АВН, станом української визвольної справи на міжнародній арені, ситуацією в краю.

П. Р.

тований на Наддніпрянщині (Кіровоградська область). Отримав 6 років суворого режиму + 5 років заслання. Перебуває в 11-му концтаборі в Мордовії.

5. Кулинин Василь — 25 років (1943), має середню освіту, працював на Стрийському заводі фрезерувальником. Активний член групи, розповсюджував літературу серед населення. Отримав 6 років суворого режиму + 5 заслання. Зараз в 11 концтаборі.

6. Прокопович Григорій — вища освіта, заарештований у Львові на вулиці, з великим скандалом для КГБ. Активний член групи. У 40 — 60-х рр. відсидів 8 років. Після повернення закінчив Київський університет (факультет іноземних мов), знає кілька мов.

7. Губка Іван — вища освіта (інженер-економіст), працював у Львові. У 40 — 50 рр. відсидів 8 років. Отримав 6 років суворого режиму + 5 заслання. Перебуває в 11 концтаборі.

8. Мелень Мирон — диригент народного хору в Моршині. Отримав 6 років суворого режиму + 5 років заслання. Перебуває в 11-му таборі.

9. Качур Микола — отримав 6 років суворого режиму + 5 років заслання.

Групу заарештовано в 1967 р. Програма організації була опублікована в журналі. Крім того, було опубліковано інші матеріали, зокрема статтю „З приводу процесу над Погружальським”. Органи КГБ вилучили 17 різних номерів журналу. Вилучено також збірник „Месник”, у якому друкувалися художні твори членів групи. У лісі було знайдено бункер, у якому вилучено друкарську машину та запас паперу і копірки. В розпорядженні групи була бібліотека ОУН, кілька сот примірників брошур. На час арешту всі брошюри, що збереглися в добром стані, було розповсюджено, лишилася тільки ті, що погано збереглися в бункері. Способи розповсюдження були різні: пускали в спеціальніх кулях по річках поблизу сіл, підкидали на вокзалах, закидали у вікна будинків тощо.

ХХIII з'їздові було подано великий реферат з оцінкою економічного, культурного і політичного становища України, з вимогою незалежності. Автори вимагали зачитати реферат на з'їзді, обговорити й опублікувати. Подібний документ передано Шелесту. Під обома підпис: „Український Національний Фронт”.

З а с у д ж е н і в інших процесах:

У 1967 — 1968 рр. засуджені також:

1. Москаленко Георгій (Юрій) — студент 5 курсу Київського інституту народного господарства, 28 років.

2. Кукса Віктор — робітник київського заводу, 28 років.

Обидва 1 травня підняли на висотному будинку в Києві український жовто-блакитний прапор з тризубом і написали на ньому: „Ще не вмерла Україна, ще її не вбито”. Заарештовано їх у 1967 р. і засуджено першого до трьох років суворого режиму, другого до двох. Обидва в 11-у концтаборі в Мордовії.

3. Терень Йосип — 24 р., середня освіта, уродженець

Сваляви Закарпатської обл. 17-річним юнаком почав активну підпільну діяльність, видавав і розповсюджував листівки. Його заарештували, судили. Відбув покарання в тaborах Вінниччини і Волині, згодом втік і протягом двох років жив на нелегальному становищі, займаючись активною підпільною визвольною діяльністю. Заарештований вдруге і засуджений до 8 років суворого режиму. Чекісти Круть і Русин з 11 концтабору в Мордовії, де він відбував покарання, безпідставно кинули його на 5 місяців в карцер.

4. **Василич Володимир** — житель Тисмениці Станіславської області. У грудні 1967 р. група бандитів почала збивати хрести з місцевої церкви. Коли збіглися люди і оточили церкву, бандити, боячись розправи, залишилися в церкві. Три дні тривала облога з вартою, з промовами, в яких говорилося, що годі терпіти московське ярмо і окупацію, пора діяти активно, здобувати волю силово, що треба відновити церкву, зруйновану москалями. На третій день обложників оточив наряд міліції, солдатів, чекістів, які одразу пішли на приступ. Покинувши заняття в школі, на допомогу дорослим поприбігали діти і закидали міліцію камінням.

Василича заарештовано за організацію планомірної облоги і мітингу. Засуджено до 7-ми років суворого режиму + 5 років заслання. Під час суду на його захист виступали цілком солідарні з ним жителі села. Зараз Василич перебуває в 11-му концтаборі.

5. **Дзюбан** — заарештований на Тернопільщині за національно-визвольну боротьбу та боротьбу за відновлення греко-католицької церкви. Діяльність не виходила за межі законності, проте його судили.

6. **Коц Микола** — 37 років, вища освіта. Викладач сільськогосподарського технікуму на Тернопільщині. Засуджений за виготовлення фотоспособом і розповсюдження листівок із закликом до боротьби за суверенність України, а також розповсюдження поезій Симоненка. Листівки розповсюджував у Києві, Новоград-Волинську, Тернополі та інших містах України. Засуджений до 7 років суворого режиму + 5 р. заслання.

7. **Ткач Степан** — 31 рік, житель Станіславщини. У своєму селі підняв український національний прапор. На початку 1968 р. його судили, отримав до 2 з половиною років суворого режиму.

У таборі він постійно скаржився на головну біль, але медичної допомоги не отримав і до останнього дня не був звільнений від важкої фізичної роботи. 28 липня 1968 року С. Ткач скоропостижно помер.

(„Сучасність”)

ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ 35 ВІДДІЛУ ООЧСУ В АСТОРІЇ

5-го квітня в Домі СУМА відбулися тут Загальні Збори 35-го Відділу ООЧСУ. Відкрив їх уступаючий голова Відділу ред. Вол. Левенець привітанням присутніх, зокрема представника ГУ ОOЧСУ в особі ген. секретаря д-ра Вол. Нестерчука. До Президії обрано на голову д-ра О. Соколицького, на секретаря Ів. Дзядева, на членів голову новоствореного Відділу ОЖ ОЧСУ Анну Піх і голову Осередку СУМА Ів. Вітюка. Збори

привітали представники 5-го Відділу УНСоюзу М. Хоманчук, Відділу „Прорвідіння” Ів. Вітюк та Відділу „Народної Помочі” Ів. Луцьк. Номінаційну комісію обрано в складі: Осип Галатин — голова, Вас. Піх та Ів. Луцьк — члени.

Широкий звіт про працю Відділу в минулій каденці склав Вол. Левенець, підкресливши зорганізовані заходами Управи дві успішні доповіді: мгра Вол. Савчака про світові події та мгра Слави Стецько про Україну на міжнародній арені. Секретар П. Бурик звітував про канцелярію Відділу, а Т. Байко про касовий стан. Голова Контрольної комісії М. Хоманчук поставив внесок на уділення абсолюторії, який прийнято одноголосно.

Після короткої дискусії та слова представника ГУ ОOЧСУ д-ра Вол. Нестерчука, нову Управу Відділу обрано в такому складі: **Василь Наум** — голова, **Теодор Байко** — заст. голови, **Осип Галатин** — секретар, **Павло Галатин** — орг. референт, **Михайло Стецький** — культ.-освітній реф., **Осип Коваль** — господарський реф., **Михайло Рудик** — фінансовий реф., д-р **Олександер Соколицький** — преса і інформація, **Василь Наконечний** — колпортер; члени Управи: ред. Д. Чайковський, д-р Вол. Нестерчук, Іван Вітюк, Дмитро Чолій, Василь Піх, Петро Бурик. Контрольна комісія: ред. Вол. Левенець — голова, **Михайло Драбин** і **Микола Хоманчук** — члени.

Збори закінчено відспіванням „Не пора, не пора”...

Д-р О. С.

ВІЧАНУВАЛИ ПАМ'ЯТЬ Т. ШЕВЧЕНКА І Т. ЧУПРИНКИ В ПАЛАТАЙНІ

Організації Українського Визвольного Фронту в Палатайні відзначили день 9 березня ц. р. Академією, присвяченою пам'яті Тараса Шевченка і 19-ї річниці геройської смерті реалізатора Шевченківських ідей, Головного Командира УПА ген.-хор. Тараса Чупринки. Академію відкрив учитель школи українознавства п. С. Григорків, а доповідь виголосив п. І. Фіта, секретар 31-го Відділу ОOЧСУ.

Дальша програма свята складалася з таких виступів: хор „Заграва” під кер. п. Б. Плішки відспівав „Заповіт” Шевченка, юначки роя „Русалка” піднесли Т. Шевченкові вінки, поезії, тематично зв'язані з цим святом, декламували юначки цього ж роя, А. Партикевич, Надя Чорний, Ніна Тригобчук, юнак Мирон Луцак, юначки роя „Соколи”, Віра Легніок, Катруся Тиха і Віра Бучинська. Після того хор „Заграва” проспівав „Думи мої, думи мої” та „Садок вишневий коло хати”, а Марія Плішка продекламувала „Сон”.

Академію закінчено співом національного гімну.

Іван Фіта

***** „ЛЕНІН ДОПОМІГ”...

Висміваючи доведений до ідіотизму культ Мао Тсєтуга в Китаї, советські публіцисти, що затратили почуття самокритицизму і ніби забули про ще потворніший культ Сталіна, витягають з труни Ленінові кості і роблять з нього якусь надлюдську істоту, що й нині

ніби керує думками та ділами підсоветських громадян. Характеристичний під цим оглядом репортаж про зарівнянських лісорубів вмістив київський часопис „Молодь України“ з 15 квітня. Уривок з цього наскрізь фальшивого репортажу подаємо нижче:

„Селом поголос пішов, як весняний вітер:

— Василь Шорбан до Канади іде! У Монреаль...

А сам він уже пащує валізи, готове нового костюма із двома орденами. І враз — тутів двором. Не стукавши, влетіли Анна і Гафія Рекізники.

— Василю, що це ти забув у тій Канаді? Тут не добре жити?

Усміхнувся на те!

— На світові змагання лісорубів їду. Ще й у парі з Іваном Чусою з Усть-Чорної. Удвох із Радянського Союзу, ясно?

— Та невже то правда? Коли то таке було? А раз так, то покажи буржуям, на що ми здалі!

У Москві згадав:

— Іване! А я живої води нашої забув з Карпат узяти. Звідки силу будемо мати?

— Будемо... — одповів упевнено. — Ходім...

Красна площа. Уся сонцем заквітчана. Від неї — руки вулиць і проспектів в усі сторони світу. А людей!.. Довга, безконечна вервечка людей, притихлих у чеканні.

— До Леніна...

Попереду Василя йдуть узбеки і таджики. Стишено про щось ведуть бесіду. За Іваном стали негри — з Конго, кажуть. Ідуть тихо, боячись і слово зронити. Та хіба варти тут чогось слова?

— А знаєш, Іване, це мені живу воду замінить, — сказав Шорбан, коли вийшли вони мовчазні з тихого присмерку мавзолею.

Кипить, клекоче людьми „ЕКСПО-67“. Два жилавих гуцули у вишиваних киптарях згубились у тому гамірному світі. Чотирнадцять днів, 52 виступи перед глядачами, десятки розмов з тими, кого доля закинула так далеко від рідних Карпат... Все позаду. І урочиста церемонія визнання та вшанування двох лісорубів-гуцулів із Радянського Союзу І. Чуси і В. Шорбана. Скорі — літак на Москву.

— Знаєш, Іване, чого ми з тобою перемогли? Ленін нам допоміг, — задумано сказав Василь».

ВОВКИ ПОЖИРАЮТЬ ОДНЕ ОДНОГО

17-го квітня — день, коли Н. Хрущову сповнилось 75 років, советська преса не згадала його ані словом. Натомість пригадав „Нью Йорк Таймс“ ось такі слова І. Брежнєва, звернені до Хрущова тоді, як був він на вершку влади:

„Радянський народ завжди буде вдячний вам, Нікіто Сергеевичу, керманичеві нашої партії. Ви проявили відважну ініціативу в демаскуванні культу особи Сталіна і керували величезною працею в усуненні його шкідливих наслідків у різних ділянках життя“.

Людина, що виголосила ці слова, через шість місяців після того усунула Хрущова, зайняла його місце в партії і зі своєю клікою спроколу відновлює сталінські методи правління. Але чи довго і вона вдериться?

~~~~~

ПОДІЇ ВЕЛИКІ І МАЛЕНЬКІ

ЖУРНАЛІСТИЧНИЙ „ШЕДЕВР“

Звітуючи про бенкет, влаштований у Детройті з нагоди 50-их роковин Капелі Бандуристів ім. Шевченка, кореспондент чікаґського „Українського Життя“ (з 20 квітня), між іншим, пише:

„... З ювілейною промовою виступив письменник Улас Самчук. Не лише ми, українці у вільному світі, знаємо силу Самчука слова, його знають також і в поневоленій Україні. Не передаємо тому змісту промови У. Самчука“.

ПО-УКРАЇНСЬКИ ЧИ ПО-ПОЛЬСЬКИ?

І в цьому ж самому числі „Українського Життя“ на 3-ій сторінці великий заголовок: „Китай і Москва обвинувачують себе в націоналізмі і шовінізмі“. Треба думати, що Москва не себе, а Китай, і Китай не себе, а Москву, обвинувачують в цих „гріхах“. Отже, автор, мабуть, хотів сказати про взаємні обвинувачення Москви і Китаю в націоналізмі і шовінізмі.

~~~~~

„БЕЗ ЗМІНИ, БЕЗ СЛІДУ“...

Під таким сумним заголовком написав у „Новому Русському Слові“ з 24 квітня статтю якийсь А. Іванов. Бо й справді: „ми не зуміли, — пише він, — підготувити собі зміну“, а „те, що називають політичною діяльністю, щораз більше сходить зі шляхів жертвенності на шляхи професіоналізму і — будьмо відверті — залежності від зовнішніх сил... На жаль, вільний світ боротьбу з комунізмом нерозривно пов'язує з діяльністю антиросійською і неприхованим наміром розчленувати Росію“...

Щоб російська еміграція бодай залишила по собі якийсь слід, А. Іванов пропонує створити загальноемігрантський архів. Але як це здійснити? „На жаль, — пише він, — не існує жадної російської організації, що коли й не об'єднувало б, то хоч би мала виступити в імені всієї еміграції. Ні політичної, ні церковної, ні культурної“...

Отак збирється російська єдинонеділімська еміграція сама себе здавати до архіву.

В. С.

~~~~~

ЧИТАЙТЕ,

ПЕРЕДПЛАЧУЙТЕ,

„ВІСНИК“!